

Հաստատված է

«ՌԵՍՈ» Ապահովագրական ՓԲԸ
Խորհրդի նիստի որոշմամբ առ 04.11.2011 թ.

Խորհրդի Նախագահ
Գագիկ Զաքարյան

**ՀՐԴԵՀԻՑ, ԲՆԱԿԱՆ ԱՂԵՏՆԵՐԻՑ ԵՎ ԳՈՒՅՔԻՆ ՀԱՄՎԱԾ ԱՅԼ ՎՆԱՄՆԵՐԻՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ**

(Իրավաբանական անձանց գույքի ապահովագրության Պայմաններ)

ԵՐԵՎԱՆ 2011

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ
2. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԸ
3. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԸ
4. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐ
5. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԸ
6. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐ
7. ՉՀԱՏՈՒՑՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐ (ՖՐԱՆՇԻԶԱ)
8. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ
9. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿԼՔՈՒՄԸ, ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ ԵՎ ԴԱԴԱՐԵՑՈՒՄԸ
10. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԻ ՄԵԾԱՑՄԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԸ
11. ԿՈՂՄԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
12. ՎՆԱՍԻ ՉԱՓԻ ՈՐՈՇՄԱՆ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ
13. ԿՐԿՆԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
14. ՍՈՒԲՐՈՉԱՑԻԱ
15. ՎԵՃԵՐԻ ՔՆՆՈՒՄԸ

1. ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

- 1.1. Ապահովագրող՝ «ՌԵՍՈ» Ապահովագրական Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն՝ ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան ստեղծված և ՀՀ տարածքում ոչ կյանքի ապահովագրություն իրականացնելու համար լիցենզավորված իրավաբանական անձ:
- 1.2. Ապահովադիր՝ Ապահովագրողի հետ ապահովագրության պայմանագիր կնքած իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր:
- 1.3. Շահառու՝ Ապահովադրի կողմից ապահովագրության պայմանագրով ապահովագրական հատուցումներ ստանալու համար նշանակված իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ:
- 1.4. Ապահովագրության օբյեկտ՝ Ապահովադրի կամ Շահառուի՝ ՀՀ օրենսդրությանը չհակասող գույքային շահերը, որոնք կապված են ապահովագրված գույքի, վերջինիս տնօրինման, տիրապետման և օգտագործման իրավունքների հետ:
- 1.5. Ապահովագրության պայմաններ (Պայմաններ)՝ սույն ապահովագրության պայմանները, որոնց հիման վրա կնքվում է ապահովագրության պայմանագիրը: Պայմանները կազմում են ապահովագրության պայմանագրի անբաժանելի մաս:
- 1.6. Ապահովագրության պայմանագիր (Պայմանագիր)՝ Ապահովադրի և Ապահովագրողի միջև համաձայնություն, որի ուժով Ապահովագրողը պարտավորվում է Պայմանագրով սահմանված վճարի դիմաց ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու դեպքում հատուցել Ապահովադրին կամ այլ անձին, որի օգտին կնքվել է Պայմանագիրը, այն վնասը, որն առաջացել է այդ պատահարի հետևանքով: Պայմանագրի դրույթները գերակայող ուժ ունեն սույն Պայմանների նկատմամբ:
- 1.7. Ապահովագրության դիմում՝ Ապահովագրողի պահանջով Ապահովադրի կողմից գրավոր ձևով ներկայացվող տեղեկություններ: Դիմումը կարող է լրացվել Ապահովագրողի ներկայացուցչի կողմից՝ համաձայն Ապահովադրի կողմից տրամադրված տեղեկատվության: Դիմումում ներառված տեղեկությունների իսկությունն Ապահովադիրը հաստատում է իր ստորագրությամբ:
- 1.8. Ապահովագրական ռիսկ՝ դեպք կամ իրադարձություն, որի ուժով իրականացվում է ապահովագրություն: Դեպքը կամ իրադարձությունը, որը դիտվում է որպես ապահովագրական ռիսկ, պետք է օժտված լինի ի հայտ գալու հավանականությամբ և պատահականությամբ:
- 1.9. Ապահովագրական պատահար՝ Պայմանագրով նախատեսված դեպք կամ իրադարձություն, որի վրա հասնելու արդյունքում առաջանում է Պայմանագրով նախատեսված Ապահովագրական հատուցում վճարելու Ապահովագրողի պարտավորությունը:
- 1.10. Ապահովագրական գումար՝ Պայմանագրով սահմանված գումար, որի սահմաններում Ապահովագրողը պարտավորվում է ապահովագրության յուրաքանչյուր պատահարի տեղի ունենալու պարագայում, Պայմանագրով նախատեսված կարգով վճարել ապահովագրական հատուցում:
- 1.11. Ապահովագրավճար՝ ապահովագրության պայմանագրով սահմանված չափով և պայմաններով Ապահովադրի կողմից Ապահովագրողին ապահովագրության դիմաց տրվող վճարն է, որն Ապահովադիրը պարտավոր է վճարել Ապահովագրողին Պայմանագրով նախատեսված ժամկետներում և կարգով:
- 1.12. Չհատուցվող գումար (ֆրանշիզա)՝ Պայմանագրով նախատեսված վնասի այն մասն է, որը ենթակա չէ Ապահովագրողի կողմից հատուցման և կարող է սահմանվել ինչպես բացարձակ մեծությամբ, այնպես էլ Ապահովագրական գումարի կամ ապահովագրական հատուցման նկատմամբ հաշվարկվող տոկոսի միջոցով: Չհատուցվող գումարը վերաբերում է յուրաքանչյուր Ապահովագրական պատահարին և յուրաքանչյուր Ապահովագրական պատահարի դեպքում նվազեցվում է ապահովագրական հատուցումից:

- 1.12.1. Պայմանական չհատուցվող գումար, որի դեպքում ապահովագրողն ազատվում է փաստացի վնասների կամ կորուստների հատուցման պարտականությունից, եթե այդ վնասը չի գերազանցում Պայմանագրով նախատեսված չհատուցվող գումարի չափը, և պարտավոր է վճարել հատուցումն ամբողջությամբ, եթե դրա մեծությունը գերազանցում է չհատուցվող գումարի չափը.
- 1.12.2. Ոչ պայմանական չհատուցվող գումար, որի դեպքում ապահովագրողն ազատվում է Պայմանագրում նշված չհատուցվող գումարի մասով հատուցում իրականացնելուց՝ անկախ վնասի կամ կորստի ընդհանուր չափից:
- 1.13.** Ապահովագրական հատուցում՝ գումար, որը Ապահովագրողը պարտավորվում է վճարել Ապահովադրին՝ Ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու ժամանակ: Ապահովագրական հատուցման գումարը ոչ մի դեպքում չի կարող գերազանցել Ապահովագրական գումարի չափը:
- 1.14.** Ապահովագրության տարածք՝ տարածք, որտեղ տարածվում է Պայմանագրի իրավական ուժը և Պայմանագրում նշված Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու դեպքում Ապահովագրական հատուցում վճարելու Ապահովագրողի պարտավորությունը:
- 1.15.** Ապահովագրողի պատասխանատվության սահմանաչափ՝ գումար, որը չի գերազանցում Պայմանագրով սահմանված Ապահովագրական գումարը, և որի շրջանակներում Ապահովագրողը պարտավորվում է վճարել Ապահովագրական հատուցում Ապահովագրական պատահարի մեկ (յուրաքանչյուր) կամ բոլոր դեպքերի համար, որը տեղի է ունեցել Պայմանագրի գործողության ընթացքում:

2. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԸ

- 2.1.** Սույն Պայմանների համաձայն ապահովագրության մասնակիցներ են հանդիսանում Ապահովագրողը, Ապահովադիրը, Շահառուն, եթե այդպիսին Ապահովադրի կողմից նշանակվել է:
- 2.2.** Սույն Պայմանների համաձայն «Ռեսո» Ապահովագրական ՓԲԸ-ն (հետագայում Ապահովագրող) գույքի ապահովագրության պայմանագրեր է կնքում ցանկացած իրավաբանական անձի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ հետ: Անհատ ձեռնարկատերերի գույքի ապահովագրության դեպքում ապահովագրվում է այն գույքը, որը պատկանում է Ապահովադրին կամ գտնվում է Ապահովադրի տրամադրության տակ և արտացոլված է վերջինիս հիմնական միջոցների, հումքի, նյութերի, պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների ելքի ու մուտքի հաշվառման մատյաններում:

3. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԸ

- 3.1.** Սույն Պայմանների համաձայն կարող է ապահովագրվել հետևյալ շարժական և անշարժ գույքը.
- 1) շենքեր (արտադրական, վարչական, սոցիալ-մշակութային, հասարակական օգտագործման և այլն),
 - 2) կառույցներ (աշտարակներ, կայմեր, ջրամբարներ, կամուրջներ, ճանապարհներ, խողովակաշարեր, էլեկտրական հաղորդալարեր և այլն),
 - 3) սարքավորում (տուրբիններ, գեներատորներ, հոսանքափոխարկիչներ, ճնշակներ, պոմպեր, հաստոցներ, մամլիչներ, այլ մեքենաներ, մեխանիզմներ և հարմարանքներ),
 - 4) էլեկտրական սարքավորում (էլեկտրահաշվիչ, բժշկական, հեռակապային, պատճենահանող, բազմապատկող տեխնիկա, էլեկտրոնային ֆոտո, կինո և

վիդեոտեխնիկա, էլեկտրոնային հաշվիչ, օպտիկական սարքեր, հրդեհապաշտպան համակարգեր և այլն),

5) առանձին տարածքներ (արտադրամաս, լաբորատորիա, առանձնասենյակ և այլն),

6) անավարտ շինարարական օբյեկտներ,

7) կահույք, գույք, տեխնոլոգիական սարքավորում,

8) ապրանքանյութական արժեքներ (հումք, նյութեր, պատրաստի արտադրանք, ապրանքներ սպառման համար և այլն):

3.2. Միայն կողմերի հատուկ համաձայնությամբ կարող է ապահովագրվել նաև հետևյալ գույքը.

1) կանխիկ գումար՝ ՀՀ դրամով և արժույթով,

2) բաժնետոմսեր, պարտատոմսեր և այլ արժեթղթեր,

3) մոդելներ, մակետներ, նմուշներ, ձևաթղթեր, ցուցանմուշներ և այլն,

4) թանկարժեք քարեր և մետաղներ,

5) թանկարժեք քարերից և մետաղներից պատրաստված իրեր,

6) գեղանկարներ, նկարներ, քանդակներ, գրքեր, նամականիշերի, մետաղադրամների և արվեստի այլ ստեղծագործությունների հավաքածուներ,

7) համակարգչային տեխնիկա, կրիչներ և այլն,

8) կրոնական նախապատվության առարկաներ,

9) հողատարածքներ,

10) շենքի և շինությունների արտաքին կողմում ամրացված այնպիսի առարկաներ, ինչպիսին են կայմերը, ալեհավաքները, օդորակիչները, բաց էլեկտրալարերը, գովազդային ցուցանակները, ցուցատախտակները և այլն,

11) Ապահովագրության տարածքում բաց երկնքի տակ պահվող կամ բաց կառույցների/ծածկերի ներսում պարունակվող շարժական գույքը, նույնիսկ եթե այն պաշտպանված է փափուկ նյութերով (կտավով, թաղանթով, փշովի կոնստրուկցիայով և այլն):

3.3. Բոլոր դեպքերում ապահովագրման ենթակա չեն՝

1) ձեռագրեր, նախագծեր, գծագրեր, ուրվագծեր և այլ փաստաթղթեր, հաշվապահական և գործառնական այլ մատյաններ,

2) համակարգչային տեխնիկական կրիչների և նմանատիպ համակարգերի վրա պարունակվող տեղեկատվություն,

3) պայթուցիկ նյութեր,

4) գույք, որն Ապահովադիրը չի տնօրինում սեփականության իրավունքով կամ այլ օրինական հիմքերով,

5) կենդանիներ, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերք,

6) վթարային, խարխուլ կամ կապիտալ վերանորոգման համար ազատված շենքերն ու շինությունները,

7) գույք, որը գտնվում է այնպիսի գոտում, որին սպառնում են տարերային աղետներ՝ սողանքներ, ջրհեղեղներ կամ գտնվում է ռազմական գործողությունների գոտում՝ նման վտանգի մասին հայտարարելու պահից, եթե այդպիսի հայտարարություն արվել է մինչև Պայմանագրի կնքումը,

8) ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան շրջանառությունից հանված կամ շրջանառման սահմանափակումներ ունեցող այլ գույք:

4. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊՍՏԱՀԱՐ

4.1. «ՀՐԴԵՅ, ԿԱՅԾԱԿԻ ՀԱՐՎԱԾ»

Սույն Պայմանների շրջանակներում հրդեհ ասելով պետք է հասկանալ կրակի վառման և պահպանման հատուկ վայրերից դուրս առաջացած կամ այդ վայրերի սահմաններից դուրս եկած անվերահսկելի այրումը, որն ունակ է ինքնուրույն տարածվելու և նյութական վնաս հասցնելու:

Սույն Պայմանների շրջանակներում կայծակի հարվածն իրենից ներկայացնում է որոտային էլեկտրական լիցք, որի դեպքում էլեկտրականությունը ջերմային, մեխանիկական և էլեկտրական ազդեցություն է թողնում ապահովագրված գույքի վրա:

4.1.1. Սույն ռիսկի գծով հատուցվում է այն վնասը, որն առաջացել է.

- 1) ապահովագրված գույքի վրա կրակի, վառվող արտադրանքի, տաք գազերի, հրդեհի ընթացքում բարձր ջերմաստիճանի ազդեցության հետևանքով,
- 2) ապահովագրված գույքի վրա վթարի հետևանքով ազատված շիկացած ձուլվածքների (բացի ձուլվածքները պարունակող բուն անոթների և սրվակների) ընկնելու հետևանքով,
- 3) ապահովագրված գույքի վրա կայծակնային էլեկտրական պարպման (կայծակի հարված) ազդեցության հետևանքով,
- 4) ապահովագրված գույքի վրա հրդեհի մարման և կանխարգելման նպատակով օգտագործվող հրդեհամարման միջոցների ազդեցության հետևանքով:

4.1.2. Սույն Ռիսկի գծով Ապահովագրական պատահար չի համարվում և հատուցման ենթակա չէ՝

- 1) Կրակի հասցրած վնասը, որն առաջացել է ոչ հրդեհի պատճառով, ինչպես նաև ապահովագրված գույքը կրակով, ջերմությամբ մշակելը կամ այլ ջերմային ազդեցության ենթարկելը՝ դրա հատկությունները փոխելու նպատակով կամ տեխնոլոգիական գործընթացին համապատասխան (օրինակ՝ չորացում, եփում, արդուկում, տապակում, ջերմային մշակում կամ մետաղների հալում):
- 2) Հրդեհից առաջացած վնասը, որը բռնկվել է երրորդ անձանց հակաօրինական գործողությունների արդյունքում, հատուցման ենթակա չէ, եթե Պայմանագրով գույքը լրացուցիչ չի ապահովագրվել երրորդ անձանց հակաօրինական գործողությունների արդյունքում առաջացած վնասներից և ոչնչացումից,
- 3) Եթե այլ բան նախատեսված չէ Պայմանագրով, հատուցման ենթակա չէ ապահովագրված էլեկտրական սարքավորմանը պատճառված վնասը, որն առաջացել է էլեկտրական հոսանքի կարճ միացման, էլեկտրացանցում բեռնվածության, էլեկտրական հոսանքի լարման անկման կամ բարձրացման, էլեկտրական ինդուկցիայի, թափառող ալիքների կամ մագնիսականության, կայծակի հարվածի՝ առանց հրդեհի առաջացման հետևանքով:

4.2. «ԶՐԱՄՍԱԿԱՐԱՐՄԱՆ, ՁԵՌՈՒՑՄԱՆ, ԿՈՅՈՒՂՈՒ ԵՎ ՀԱԿԱՀՐԴԵՅԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ՋՐԻ ՀԱՍՅՐԱԾ ՎՆԱՍԸ»

4.2.1. Սույն ռիսկի գծով հատուցվում է՝

- 1) ջրամատակարարման, կոյուղու, ջեռուցման և հակահրդեհային համակարգերի հանկարծակի վթարի դեպքում, ինչպես նաև վերջիններիս հանկարծակի և անհրաժեշտությունից չբխող միացման արդյունքում առաջացած վնասը,
- 2) հարևան տարածքներից ջրի ներհոսքի արդյունքում առաջացած վնասը:

4.2.2. Շենքերի, շինությունների և կառույցների ապահովագրության ժամանակ հատուցվում են նաև.

- 1) ծախսերը՝ կապված ապահովագրված շենքերում, շինություններում և կառույցներում գտնվող ջրատար, ջեռուցման, կոյուղու և հակահրդեհային համակարգերի հանկարծակի վնասման դեպքում առաջ եկած վնասների վերացման հետ, որի դեպքում խողովակների փոփոխման անհրաժեշտության պարագայում հատուցվում են խողովակների վնասված հատվածի երկու գծային մետրի փոխարինման (աշխատանք և մասեր) արժեքը չգերազանցող ծախսերը: Սույն ծախսերը նվազեցման ենթակա են Ապահովագրական գումարից:

4.2.3. «ԶՐԱՄԱՍԱԿԱՐԱՐՄԱՆ, ՋԵՌՈՒՑՄԱՆ, ԿՈՅՈՒՂՈՒ ԵՎ ՀԱԿԱՀՐԴԵՀԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԶՐԻ ՀԱՍՅՐԱԾ ՎՆԱՍԸ» ռիսկի գծով Ապահովագրական պատահար չի համարվում և հատուցման ենթակա չէ.

- 1) Ապահովագրված օբյեկտից դուրս գտնվող խողովակաշարերի կամ ջրամատակարարման, ջեռուցման, կոյուղու կամ հակահրդեհային համակարգերի այլ մասերի վերանորոգման կամ փոխարինման, ինչպես նաև հալեցման համար կատարված ծախսերը:
- 2) Հակահրդեհային սպրինկլերային համակարգերի հանկարծակի միացման հետևանքով ապահովագրված գույքի վնասվածքի, կորստի, ոչնչացման հետևանքով առաջացած վնասը հատուցվում է միայն, եթե դա չի հանդիսացել հրդեհի ժամանակ առաջացած բարձր ջերմաստիճանի հետևանքով:
- 3) Ապահովագրված գույքի վնասվածքը, կորուստը, ոչնչացումը, որը տեղի է ունեցել խոնավության մակարդակի բարձրացման հետևանքով (բորբոսի, սնկի առաջացում):
- 4) Ապահովագրված գույքի վնասվածքը, կորուստը, ոչնչացումը, որը տեղի է ունեցել վթարված լվացարանից, սանհանգույցից, միջադիրի մաշվածության հետևանքով լցնովի բաքից ջրի արտահոսքի հետևանքով:
- 5) Հատակի մակերեսից 15 սմ-ից ավել խորության վրա գտնվող ապրանքների վնասումը կամ ոչնչացումը:
- 6) Խողովակաշարերին կցված համակարգերի և սարքերի, ներառյալ ծորակների, լոգարանների, ռադիատորների, ջեռուցման կաթսաների և այլնի վերանորոգման կամ փոփոխման հետ կապված ծախսերը:
- 7) Բաց թողնված պատուհանից անձրևի, ցեխի, ձյան ներթափանցման հետևանքով առաջացած վնասները կամ այլ վնասներ, մասնավորապես ապակիների կոտրում և այլն:
- 8) 4.2.2. (1) նշված համակարգերի վերանորոգման հետևանքով առաջացած վնասը:

4.2.4. Ապահովադիրը պարտավոր է՝

- 1) ապահովել ապահովագրված վայրում ջրամատակարարման, կոյուղու, ջեռուցման և հակահրդեհային համակարգերի նորմալ շահագործումը, դրանց ժամանակին տեխնիկական սպասարկումը և վերանորոգումը,
- 2) անջատել վերոնշյալ համակարգերը, երբ ապահովագրված շենքը կամ շինությունը ազատվում է կապիտալ վերանորոգման կամ այլ նպատակների համար ավելի քան 60 օրով:

4.3. «ՏԱՐԵՐԱՅԻՆ ԱՂԵՏՆԵՐ»

Սույն ռիսկի գծով հատուցվում է՝

- 1) երկրաշարժի, հրաբխի ժայթքման հետևանքով առաջացած վնասները,
- 2) ջրհեղեղի հետևանքով առաջացած վնասները,
- 3) մրրիկի, փոթորիկի, բքի հետևանքով առաջացած վնասները,

- 4) ցունամիի հետևանքով առաջացած վնասները,
 - 5) սողանքի, գրունտի նստվածքի, քարահոսքի, ձնահոսքի ցեխահոսքի հետևանքով առաջացած վնասները,
 - 6) կարկուտի հետևանքով առաջացած վնասները:
- Երկրաշարժ՝ երկրի ընդերքում տեղի ունեցող բնական գործընթացների արդյունք, որոնք ուղեկցվում են ստորգետնյա ցնցումներով և երկրի մակերևույթի տատանումներով:
 - Հրաբխի ժայթքում՝ հրաբխային գործընթաց, որն ուղեկցվում է հրաբխի խառնարանից գազերի, քարերի, մոխրի և մագմայի եռման արտահոսքով:
 - Ջրհեղեղ, հեղեղում՝ ջրային զանգվածի արտահոսք ջրավազանի սովորական սահմաններից, որն առաջանում է ձյան ինտենսիվ հալոցքի, մեծ քանակությամբ տեղումների, ջրի քամու կողմից քշվելու, սառցե խցանումների, ջրամբարների և ամբարտակների վնասվելու, լեռնային զանգվածների՝ ջրի ակունքներ թափվելու արդյունքում, ինչը խոչընդոտում է ջրի բնականոն հոսքին:
 - Փոթորիկ՝ երկարատև և ուժգին քամի ավելի քան 35 մ/վ արագությամբ:
 - Բուք՝ երկարատև և ուժգին քամի ավելի քան 16.6 մ/վ արագությամբ:
 - Մրրկասյուն՝ ամպրոպաբեր ամպի մեջ առաջացող և ներքև տարածվող, արագ պտտվող օդի, խոնավության, ավազի, փոշու և այլ կախույթահեղուկներից բաղկացած մթնոլորտային պտտահողմ, որի պտույտի արագությունը կազմում է ավելի քան 50 մ/վ:
 - Ցունամի՝ մեծ բարձրության ծովային ալիքներ (մինչև մի քանի տասնյակ մետր), որոնք առաջանում են ծովի հատակի տեղաշարժի հետևանքով՝ երկրաշարժերի, սողանքների և հրաբխի ժայթքման արդյունքում:
 - Սողանք՝ հողային զանգվածի տեղաշարժ թեք լանջից՝ սեփական ծանրությամբ պայմանավորված:
 - Գրունտի նստվածք՝ բնական ճաքերի կամ հողային դատարկությունների մեջ գրունտի իջեցում բնական երևույթների արդյունքում, այդ թվում գրունտային ջրերի մակարդակի փոփոխության, կարստային կամարների փլուզման, տորֆի հանքակուտակների այրման արդյունքում և այլն:
 - Քարահոսք՝ լեռնային զանգվածների հանկարծակի փլուզում՝ կայունության կորցման արդյունքում, քարերի գլորվելը լեռնալանջերից:
 - Ձնահոսք՝ ձյան զանգված, որն ընկնում կամ սահում է լեռնալանջերից ավելի քան 20 մ/վ արագությամբ:
 - Ցեխահոսք՝ ցեխային կամ ցեխաքարային հոսանքներ, որոնք հանկարծակի առաջանում են լեռնային գետերի ակունքներում հեղեղումների պատճառով՝ առատ տեղումների և ինտենսիվ ձնհալքի արդյունքում:
 - Կարկուտ՝ մթնոլորտային տեղումների տարատեսակ, որն արտահայտվում է երկնքից թափվող տարբեր չափի սառցե գոյացությունների տեսքով:
 - 4.3.1. Երկրաշարժից, սողանքից, գրունտի նստվածքից վնասները հատուցման ենթակա են միայն այն դեպքում, եթե ապահովագրված շենքերի և շինությունների նախագծման, շինարարության և շահագործման ժամանակ պատշաճ կերպով հաշվի են առնվել այդ շենքերի ու շինությունների տեղանքի սեյսմիկ և երկրաբանական պայմանները:
 - 4.3.2. Փոթորկից, բքից, հյուսից, մրրկասյունից առաջացած վնասները հատուցվում են միայն այն դեպքում, եթե վնաս պատճառած քամու արագությունը գերազանցել է 60 կմ/ժ (16,6 մ/վ) և հաստատված է ՀՀ համապատասխան հիդրոմետ ծառայության տեղեկանքով:
 - 4.3.3. Միայն եթե Պայմանագրով դա նախատեսված է Ապահովագրողը հատուցում է՝ ապակյա պատերի, ավելի քան 1.5 ք/մ մակերես ունեցող պատուհանների և դռների, ապակիների ցուցափեղկերի, ապակե նկարների, ինչպես նաև

պատուհանների և դռների շրջանակների կամ այլ եզերապատումների, որոնց վրա ամրացված են նմանատիպ ապակիները, վնասը կամ ոչնչացումը:

4.3.4. Շինություններին ամրակցված առարկաներին հասցված վնասը հատուցվում է, միայն եթե Պայմանագրում դա նախատեսված է:

4.3.5. «ՏԱՐԵՐԱՅԻՆ ԱՂԵՏՆԵՐ» ռիսկի գծով ապահովագրական ռիսկ, Ապահովագրական պատահար չի համարվում և հատուցման ենթակա չէ վնասը, որն առաջացել է.

- 1) սողանքի, գրունտի նստելու, հյուսի, քարահոսքի, ձնահոսքի, ցեխահոսքի, տեղանքի հեղեղման արդյունքում առաջացած վնասը, որն առաջացել է պայթյունային աշխատանքների, փոսորակներից կամ քարհանքերից գրունտի հանման, հողային կամ շինմոնտաժային աշխատանքների, ինչպես նաև օգտակար հանածոների արդյունահանման և մշակման արդյունքում,
- 2) ապահովագրված գույքի վնասվածքը, կորուստը, ոչնչացումը, որը տեղի է ունեցել մրրիկի, փոթորկի, բքի, ուժեղ քամու կամ օդային զանգվածների այլ շարժի արդյունքում, որը մթնոլորտում բնական պրոցեսների հետևանք է, եթե քամու արագությունը չի գերազանցել 20,8 մ/վրկ,
- 3) ապահովագրության տարածքներ չփակված պատուհաններով, դռներով և այլ անցքերով անձրևի, ձյան, որոտի, կեղտի ներթափանցման հետևանքով առաջացած վնասը, եթե այդ անցքերը չեն առաջացել բքի, փոթորկի կամ մրրկասյան հետևանքով,
- 4) ջրի ազդեցության արդյունքում առաջացած այլ վնասները, եթե այդ ազդեցությունը չի առաջացել սույն Պայմանների 4.2.1. կետում նշված պատճառներից մեկի արդյունքում,
- 5) շենքերի, շինությունների և կառույցների խարխուլ լինելու հետևանքով դրանց, ինչպես նաև այդ խարխուլ շենքերում, շինություններում և կառույցներում ապահովագրված գույքին հասցված վնասը:

4.3.6. Կապիտալ վերանորոգման կամ այլ պատճառներով անավարտ շինարարությամբ շենքերն ու շինությունները, որոնք երկարաժամկետ ազատվել են դրանք ուղիղ նշանակությամբ օգտագործող անձանց կողմից, «ՏԱՐԵՐԱՅԻՆ ԱՂԵՏՆԵՐ» ռիսկի գծով ապահովագրության չեն ընդունվում: Ապահովադիրը պարտավոր է անհապաղ տեղեկացնել Ապահովագրողին ապահովագրված շենքերի, շինությունների և կառույցների՝ կապիտալ վերանորոգում իրականացնելու կամ դրանք այլ պատճառներով ավելի քան 60 օրով ազատելու դեպքում:

4.4. «ՆԵՐԽՈՒԺՄԱՆ ՄԻՋՈՑՈՎ ԳՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, ԿՈՂՈՊՈՒՏ, ԱՎԱԶԱԿՈՒԹՅՈՒՆ»

4.4.1. Սույն ռիսկի գծով հատուցվում է հետևյալի արդյունքում առաջացած վնասը.

- 1) ներխուժման միջոցով գողություն,
 - 2) կողոպուտ,
 - 3) ավազակություն
- Պայմանագրի շրջանակներում ներխուժման միջոցով գողություն ասելով՝ հասկացվում է ապահովագրված գույքի գաղտնի հափշտակությունը, այսինքն՝ գույքի ապօրինի անվերադարձ առգրավումը, որը կապված է երրորդ անձանց պատկանող փակ տարածություն կամ ապահովագրության տարածքի սահմաններում այլ տարածք մուտք գործելու հետ:
- Սույն Պայմանների շրջանակներում ներխուժման միջոցով գողությունը տեղի ունի, եթե հանցագործը.
- 1) ներխուժում է ապահովագրված տարածքներ, կոտրելով դռները կամ պատուհանները՝ կիրառելով ազդավուկներ կամ կեղծ բանալիներ կամ այլ տեխնիկական միջոցներ: Կեղծ են համարվում այն բանալիները, որոնք պատրաստված են բնօրինակ բանալիներից օգտվելու իրավունք

չունեցող անձանց կողմից, վերջիններիս հանձնարարությամբ կամ իմացությամբ: Ապահովագրության տարածքում միայն գույքի անհետացման փաստը բավարար չէ կեղծ բանալիների օգտագործումն ապացուցելու համար: Ագռավուկների, կեղծ բանալիների և այլ տեխնիկական միջոցների օգտագործման հաստատում է համարվում իրավապահ մարմինների կողմից կազմված և տվյալ փաստը հաստատող պաշտոնական եզրակացությունը,

- 2) ապահովագրված տարածքների սահմաններում կոտրում է առարկաներ, որոնք օգտագործվում են գույքի պահեստների կարգավիճակով կամ բանում է դրանք ագռավուկների կամ կեղծ բանալիների կամ այլ տեխնիկական միջոցների օգնությամբ: Տարածքներում, որոնք ծառայողական կամ տնտեսական նպատակներով բացի Ապահովադրից, օգտագործվում են նաև երրորդ անձանց կողմից, ապահովագրությունը գործում է միայն եթե այն նախատեսված է Պայմանագրով:
 - 3) օգտագործելով 1-ին ենթակետում նշված միջոցները փակ տարածություններից, ուր նա ավելի վաղ ներթափանցել է սովորական ճանապարհով և շարունակել է մնալ այնտեղ մինչև դրանց փակվելը առևանգում է առարկաներ կամ փակ տարածություններից առևանգում է առարկաներ հատուկ սարքավորումների և սարքերի միջոցով՝ առանց բուն տարածք ներխուժելու:
 - 4) վնասում է շենքի կոնսրուկտիվ տարրերը (պատեր, առաստաղ, հատակ, տանիք, դռներ, պատահուններ և այլն):
 - 5) հափշտակում է իր գործառույթային նշանակության ուժով պայմանավորված՝ ապահովագրված տարածքների սահմաններից դուրս գտնվող գույքը (օրինակ՝ էլեկտրահաղորդալարեր, կապի գծեր, ալեհավաքներ), այսինքն ներխուժման միջոցով գողություն է համարվում նաև ապահովագրված գույքի գաղտնի առևանգումը առանց ապահովագրված տարածք ներխուժելու, երբ իրականացվում է երրորդ անձի կողմից ամրացման տարրերի դեմոնտաժի, վնասման կամ կոնսրուկցիայի տարրերի վնասման ճանապարհով, միայն եթե Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:
- Պայմանագրի շրջանակներում «Կողոպուտ» ասելով հասկացվում է ապահովագրված գույքի բացահայտ հափշտակությունը, այդ թվում իրականացված հետևյալ ճանապարհով.
- 1) Ապահովագրված գույքը բռնագրավելու համար Ապահովադրի կամ նրա մոտ աշխատող անձանց նկատմամբ նրանց դիմադրությունը ճնշելու նպատակով կյանքի կամ առողջության համար ոչ վտանգավոր բռնության կիրառման ճանապարհով,
 - 2) Ապահովադրի կամ նրա մոտ աշխատող անձանց կյանքին և առողջությանը հասցված վտանգի հետևանքով:
- Պայմանագրի շրջանակներում «Ավազակություն» ասելով հասկացվում է ապահովագրված գույքը հափշտակելու նպատակով հարձակումը, որը կատարվել է Ապահովադրի կամ նրա մոտ աշխատող անձանց կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր բռնություն գործադրելով կամ դա գործադրելու սպառնալիքով,
- 3) Ավազակությունը ապահովագրված գույքը հափշտակելու նպատակով հարձակումն է, որը կատարվել է Ապահովադրի կամ նրա մոտ աշխատող անձանց կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր բռնություն գործադրելով կամ դա գործադրելու սպառնալիքով:
- 4.4.2. Ապահովագրողը հատուցում է ապահովագրված գույքին հասցված այն վնասը, որն առաջացել է գույքի ապահովագրության տարածքում կամ ապահովագրության

տարածքից փոխադրման ժամանակ դրա կողոպուտի արդյունքում:

4.4.3. Ներխուժման միջոցով գողությունն ռիսկի գծով ապահովագրության դեպքում Ապահովադիրը պարտավոր է.

- 1) պահպանել գործող օրենսդրությամբ կամ Պայմանագրով նախատեսված գույքի պաշտպանության և արժեքների պահպանման կանոնները,
- 2) կանխիկ դրամի, արժեթղթերի, բաժնետոմսերի, այլ արժեթղթերի, թանկարժեք մետաղների և թանկարժեք քարերի ապահովագրության դեպքում պահել այդ արժեքավոր գույքը հատուկ պահեստարաններում (գրահապատ տարածքներում, չհրկիզվող պահարաններում, դրամարկղերում),
- 3) ոչ աշխատանքային ժամերին ապահովել ապահովագրված տարածքների և պահեստարանների կողպումը և անվտանգության համակարգի միացումը, իսկ թանկարժեք իրերի պահպանման վայրերում ձեռնարկել բոլոր միջոցները Պայմանագրով և այդ վայրերի համար նախատեսված անվտանգության աստիճանի պահպանման ապահովման համար:

4.4.4. Կոտրանքով գողությունից, կողոպուտից կամ ավազակությունից գույքն ապահովագրելու դեպքում ապահովագրական ռիսկի ավելացում է համարվում.

- 1) սույն կետի 4.4.3. (2) կետի համաձայն արժեքավոր գույքի համար նախատեսված պահեստարանի վերացումը կամ փոփոխումը կամ պահեստարանային վայրերի անվտանգության աստիճանի փոփոխությունը,
- 2) այն շենքերի և տարածքների վերանորոգումը և վերակառուցումը, որոնցում գտնվում է ապահովագրված գույքը, ինչպես նաև անմիջականորեն հարող շենքերի և տարածքների վերանորոգումը կամ այդպիսի շենքերում շինարարական փայտամածերի կամ ամբարձիչների տեղակայումը,
- 3) երկարատև ժամկետով (ավելի քան 60 օր) ապահովագրված գույքի տեղակայման շենքերին կամ տարածքներին անմիջականորեն (վերնից, ներքնից կամ կողքից) հարող տարածքների ազատումը,
- 4) Ապահովադրի տնտեսական գործունեության դադարեցումը երկարատև ժամկետով (ավելի քան 60 օր),
- 5) ապահովագրված տարածքներում Ապահովադրի կողմից կողպեքների անհապաղ փոփոխման միջոցների չձեռնարկումը, եթե այդպիսի կողպեքների բանալիները ավելի վաղ կորել են:

4.4.5. «ԿՈՏՐԱՆՔՈՎ ԳՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, ԿՈՂՈՊՈՒՏ, ԱՎԱԶԱԿՈՒԹՅՈՒՆ» ռիսկի գծով ապահովագրական ռիսկ, Ապահովագրական պատահար չի համարվում և հատուցման ենթակա չէ վնասը, որն առաջացել է.

- 1) Ապահովադրի հետ համատեղ բնակվող, համատեղ տնտեսություն վարող անձանց կողմից կոտրանքով գողություն, կողոպուտ, ավազակություն իրականացնելու դեպքում,
- 2) Ապահովադրի մոտ աշխատող անձանց կողմից կոտրանքով գողություն, կողոպուտ, ավազակություն իրականացնելու դեպքում,
- 3) Ապահովադրին վերջինիս կողմից վարձակալության, լիզինգի, գրավի, վարձույթի տրված գույքի չվերադարձնելու դեպքում պատճառով վնասները,
- 4) կոտրանքով գողությունից, կողոպուտից կամ ավազակությունից տարբերվող այլ եղանակով ապահովագրված գույքի պակասորդի, անհետացման, կորստի արդյունքում առաջացած վնասը:
- 5) արժեքավոր գույքի (կանխիկ դրամի, արժեթղթերի, բաժնետոմսերի, այլ արժեթղթերի, թանկարժեք մետաղների և թանկարժեք քարերի) կոտրանքով գողության, կողոպուտի կամ ավազակության դեպքում առաջացած վնասը, որը կոտրանքով գողության, կողոպուտի կամ ավազակության պահին գտնվել է Պայմանագրում նշված հատուկ պահեստարաններից դուրս,

- 6) ապահովագրված օբյեկտի վրա տեղակայված անջատված կամ անսարք պահակային ահազանգման համակարգի դեպքում տեղի ունեցած կոտրանքով գողության, կողոպուտի կամ ավազակության արդյունքում առաջացած վնասը, եթե Պայմանագրով նախատեսված է ապահովագրված օբյեկտի վրա պահակային ահազանգի տեղակայումն ու կիրառումը:

4.5. «ԵՐՐՈՐԴ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱԿԱՕՐԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Սույն ռիսկի գծով հատուցվում է երրորդ անձանց այն հակաօրինական գործողությունների հետևանքով ապահովագրված գույքին հասցված վնասը, որոնք ՀՀ գործող քրեական օրենսդրության համապատասխան որակվում են որպես.

- 1) գույքի կանխամտածված ոչնչացում կամ վնասում,
- 2) խուլիզանություն,
- 3) վանդալիզմ:

4.5.1. Սույն ռիսկի գծով Ապահովագրողը հատուցում է նաև ծախսերը կապված շենքի, կոնստրուկտիվ տարրերին (պատեր, հատակ, առաստաղ տանիք, դռներ և այլն) հասցված վնասների վերացման հետ, որոնք առաջացել են ապահովագրված գույքի կոտրանքով գողության արդյունքում:

4.5.2. «ԵՐՐՈՐԴ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱԿԱՕՐԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» ռիսկի գծով ապահովագրական ռիսկ, Ապահովագրական պատահար չեն համարվում և հատուցման ենթակա չեն վնասները, որոնք առաջացել են.

- 1) ապահովագրված գույքի պակասորդի, անհետացման, գողության, կորստի կամ անհիմն յուրացման արդյունքում,
- 2) այն ապահովագրված գույքի նկատմամբ երրորդ անձանց հակաօրինական գործողությունների արդյունքում առաջացած վնասները, որն այդ անձանց փոխանցվել է Ապահովադրի կողմից վարձակալության, լիզինգի և այլ պայմանագրով,
- 3) ապահովագրված գույքի վրա նկարների, գրությունների, պաստառների սոսնձման և այլ նմանատիպ գործողությունների արդյունքում,
- 4) ապահովագրված շենքերի փլուզման, ապահովագրված շենքերում, շինություններում, կառույցներում և բնակարաններում ճաքերի և այլ թերությունների առաջացման, ապահովագրված շենքի վերանորոգման կամ վերակառուցման արդյունքում, այդ թվում հարևան շենքերում անցկացվող վերանորոգման և վերակառուցման դեպքում, ապահովագրության տարածքում կամ նրա մոտակայքում հողային կամ շինմոնտաժային աշխատանքների անցկացման արդյունքում, եթե Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ,
- 5) ցանկացած պատճառով ջերմաստիճանի փոփոխության, էլեկտրաէներգիայի, ջրի, գազի և ջեռուցման մատակարարման խափանման դեպքում,
- 6) վարակի, աղտոտման կամ կոռոզիայի դեպքում,
- 7) ապակիների կոտրվելու դեպքում:

4.6. «ՊԱՅԹՅՈՒՆ»

Սույն ռիսկի գծով հատուցվում են վնասները, որոնք առաջացել են.

- 1) գոլորշու կաթսաների, գազի պահեստների, գազատարների, մեքենաների, սարքերի և այլ համանման սարքավորումների պայթյունի հետևանքով,
 - 2) փոշեգազային խառնուրդի պայթյունի հետևանքով:
- Պայթյունը կարճ ժամկետում սահմանափակ ծավալով մեծ էներգիայի նպատակային անջատման գործընթաց է, որը պայմանավորված է գազերի ընդարձակման հատկությամբ:

- Ռեզերվուարի (կաթսայի, խողովակաշարի և այլն) պայթյուն է համարվում միայն այն պայթյունը, երբ այդ ռեզերվուարի պատերը պատռվում են այն աստիճան, որ արտաքին և ներքին ճնշումները հավասարվում են:
- Փոշեգազային խառնուրդի պայթյունը այնպիսի պայթյուն է, երբ նախնական նախաձեռնող ազդակը նպաստում է փոշու (գազի) խոտորմանն, ինչն էլ հանգեցնում է պայթյունի:

4.6.1. Պայթյունավտանգ նյութերի պայթյունից առաջացած վնասը հատուցվում է, միայն եթե նախատեսված է Պայմանագրով: Պայթյունավտանգ նյութեր ասելով պետք է հասկանալ մեծ քանակի ջերմությամբ և գազերի անջատմամբ ուղեկցվող և հատուկ այս կամ այն ձևով պայթյունի անցկացման համար նախատեսված արագ քիմիական ռեակցիայի մեջ մտնող քիմիական միացություններ կամ նյութերի խառնուրդներ:

4.6.2. «ՊԱՅԹՅՈՒՆ» ռիսկի գծով ապահովագրական ռիսկ, Ապահովագրական պատահար չի համարվում և չի հատուցվում.

- 1) ներքին այրման խցիկներում կատարվող պայթյունների հետևանքով ներքին այրման շարժիչներին կամ համանման մեքենաներին և ագրեգատներին պատճառված վնասը,
- 2) վակուումի գործողության կամ ռեզերվուարում գազի պարպման արդյունքում առաջացած վնասը:

4.7. «ԲԱՄՈՒՄ, ՀԱՐՎԱԾ»

Սույն ռիսկի գծով հատուցվում է վնասը, որն առաջացել է.

- 1) փոխադրամիջոցների բախման հետևանքով,
- 2) ապահովագրված գույքի՝ կենդանիների կամ թռչունների հետ բախման հետևանքով,
- 3) ծառերի, սառույցի, ձյան կամ այլ առարկաների ընկնելու հետևանքով,
- 4) թռչող սարքերի կամ դրանց մասերի ընկնելու հետևանքով,
- 5) թռչող սարքերի կողմից առաջացրած ձայնային ալիքների հարվածի հետևանքով,
- 6) ինքնագնաց ջրային տրանսպորտային միջոցների, նրանց կողմից քարշակով քաշվող ոչ ինքնագնաց տրանսպորտային միջոցների կամ ինքնագնաց լողացող ինժեներային կառույցների դիզման արդյունքում:

4.7.1. «ԲԱՄՈՒՄ, ՀԱՐՎԱԾ» ռիսկի գծով ապահովագրական ռիսկ, Ապահովագրական պատահար չի համարվում և հատուցման ենթակա չէ հետևյալի արդյունքում առաջացած վնասը.

- 1) հարվածների և բախումների, որոնց պատճառ են հանդիսացել Ապահովադիրին կամ Շահառուին կամ իրենց ընտանիքներին կամ իրենց մոտ աշխատող անձանց պատկանող, ինչպես նաև նշված անձանց ժամանակավոր տիրապետմանը հանձնված տրանսպորտային միջոցները, կենդանիները կամ թռչող սարքերը,
- 2) սողանքի, գրունտի նստելու, հյուսի, քարահոսքի, ձնահոսքի, ցեխահոսքի, տեղանքի հեղեղման արդյունքում առաջացած վնասը, որն առաջացել է պայթյունային աշխատանքների, փոտորակներից կամ քարհանքներից գրունտի հանման, հողային կամ շինմոնտաժային աշխատանքների, ինչպես նաև օգտակար հանածոների արդյունահանման և մշակման արդյունքում,
- 3) վարակի, աղտոտման կամ կոռոզիայի,
- 4) ապակիների կոտրվելու,
- 5) տարերային աղետի, կոտրանքով գողության և/կամ գողության, երրորդ անձանց հակաօրինական գործողությունների արդյունքում:

4.8. «ԱՊԱԿԻՆԵՐԻ ԿՈՏՐՈՒՄ»

Սույն ռիսկի գծով հատուցվում է վնասը, որն առաջացել է շենքերի և շինությունների ապակյա տարրերի կոտրման հետևանքով:

Սույն ռիսկի գծով կարող են ապահովագրվել Պայմանագրում թվարկված շենքերի և շինությունների հետևյալ ապակյա տարրերը՝ դրված շրջանակների մեջ կամ մոնտաժված իրենց ամրացման տեղում.

- 1) դռների և պատուհանների ապակիները,
- 2) ցուցափեղկերը,
- 3) ապակե նկարները,
- 4) շենքի ներսի պատերի ապակյա երեսպատումը,
- 5) ապակյա լուսային գմբեթները,
- 6) ապակյա կամ նմանատիպ նյութերից գովազդային ցուցանակները:

4.8.1. Ապահովադիրը պարտավոր է.

- 1) թույլ չտալ ապահովագրված ապակիների սառցապատումը կամ հալեցումը տաքացնող սարքավորումների, ինչպես նաև եռման ջրի միջոցով,
- 2) տեղադրել ջեռուցման սարքերը, սալօջախները կամ գովազդային լուսային սարքավորումները ապահովագրված ապակիներից 30 սմ ոչ պակաս հեռավորության վրա:

4.8.2. «ԱՊԱԿԻՆԵՐԻ ԿՈՏՐՈՒՄ» ռիսկի գծով Ապահովագրական պատահար չեն համարվում և հատուցման ենթակա չեն այն վնասները, որոնք առաջացել են՝

- 1) ապահովագրված ապակյա տարրերի սխալ տեղադրման արդյունքում առաջացած ճաքերի, ինչպես նաև ապահովագրված ապակյա տարրերի մոնտաժի, դեմոնտաժի, վերանորոգման, փոխադրման ժամանակ առաջացած ճաքերի հետևանքով,
- 2) ապակիների հղկված մակերևույթների կամ հայելային ծածկույթների վրա քերծվածքների առաջացման հետևանքով,
- 3) ապահովագրված ապակիների պատահական կամ մտադրված ներկման հետևանքով,
- 4) Ապահովադրի կողմից Պայմանների 4.8.1. կետում նշված պարտականությունների չկատարման հետևանքով:

4.9. «ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՄԱՆ ՎԹԱՐ»

Սույն ռիսկի գծով հատուցվում է այն վնասը, որն առաջացել է հետևյալի արդյունքում.

- 1) էլեկտրական հոսանքի կարճ միացման հետևանքով, էլեկտրացանցում բեռնվածության, էլեկտրական հոսանքի լարման անկման կամ բարձրացման կամ կայծակի հարվածի ազդեցության արդյունքում,
- 2) ապահովագրված էլեկտրական սարքավորման մեջ օտար առարկաների ներթափանցման արդյունքում,
- 3) ապահովագրված էլեկտրական սարքավորման պատահական ընկնելու արդյունքում:

4.9.1. Պայմանագիրը գործում է միայն աշխատանքային վիճակում գտնվող էլեկտրական սարքավորման մասով: Աշխատանքային վիճակում է գտնվում այն սարքավորումը, որի մոնտաժը և միացումն ամբողջովին ավարտված են և որը մինչ արտադրական հզորության հասնելը, օգտագործվելուց և փորձարկվելուց հետո ամբողջովին պատրաստ է շահագործման:

4.9.2. «ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՄԱՆ ՎԹԱՐ» ռիսկի գծով ապահովագրական ռիսկ, Ապահովագրական պատահար չի համարվում և չի հատուցվում վնասը, որն առաջացել է.

- 1) նյութի թերությունների, կառուցման, մոնտաժի, պատրաստման և ապամոնտաժման

- ժամանակ թույլ տրված սխալների արդյունքում,
- 2) կարգավորման աշխատանքների և փորձարկումների ժամանակ թույլ տրված սխալների արդյունքում,
 - 3) շահագործման հետևանքով էլեկտրական սարքավորման մաշվածության, կոռոզիայի արդյունքում,
 - 4) ջրի, այլ հեղուկների, ինչպես նաև ջրային, թթվային կամ այլ գոլորշիների ազդեցության արդյունքում,
 - 5) ծրագրային ապահովման սխալների, ինչպես նաև կառավարման համակարգ կամ տվյալների փոխանցման համակարգ չթույլատրված մուտքի արդյունքում,
 - 6) տեղեկատվության, էլեկտրոնային տվյալների կամ ծրագրային ապահովման վնասման արդյունքում,
 - 7) էսթետիկ բնույթ կրող թերությունների (քերծվածքներ, ջարդվածքներ, հետքեր, ներկման վնասներ և այլն), ինչպես նաև սարքավորման արագ մաշվող ապակե մասերի, ապահովիչների, սկավառակների, դիսկետների, մագնիսային ժապավենների վնասման կամ մաշվածության արդյունքում,
 - 8) օդրակման համակարգի աշխատանքի խափանման, ջերմաստիճանի փոփոխության, հրդեհի կամ ծխահարության արդյունքում,
 - 9) Պայմանների 4.2. – 4.8. թվարկված իրադարձությունների առաջացման հետևանքով:

5. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԸ

- 5.1. Գույքը համարվում է ապահովագրված միայն այն վայրում (տարածքներում, շենքերում, շինություններում կամ հողակտորների վրա), որը նշված է Պայմանագրում (այսուհետ՝ ապահովագրության տարածք):
- 5.2. Կանխիկ դրամի, պարտատոմսերի, բաժնետոմսերի, այլ արժեթղթերի, թանկարժեք մետաղների և թանկարժեք քարերի ապահովագրության դեպքում այդ արժեքավոր գույքը համարվում է ապահովագրված, եթե այն գտնվում է հատուկ պահեստարաններում (զրահապատ տարածքներում, չհրկիզվող պահարաններում, դրամարկղերում)՝ տեղակայված Պայմանագրով նշված որոշակի տարածքում (ապահովագրության տարածք): Ապահովագրողը Ապահովադրի կողմից տրամադրված փաստաթղթերի հիման վրա իրավունք ունի նշել Պայմանագրում այդպիսի պահեստարանների անվտանգության տեսակը և աստիճանը:
- 5.3. Ներխուժման միջոցով գողությունից կամ կողոպուտից ապահովագրության դեպքում ապահովագրության տարածք է համարվում.
 - 1) Ներխուժման միջոցով գողությունից ապահովագրության դեպքում՝ Պայմանագրում նշված շենքերի տարածքները, եթե Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:
 - 2) Կողոպուտից ապահովագրության դեպքում՝ բացի Պայմանների 5.3.(1) կետում նշված տարածքների, նաև Պայմանագրում նշված հողամասերի կամ այն հողակտորների տարածքները, որոնց վրա կառուցված են ապահովագրված շենքերը, եթե այդ հողամասերը պատնեշված են այնպես, որ բացառվում է դրանց օգտագործումը կողմնակի անձանց կողմից:

6. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐ

- 6.1. Ապահովագրական գումարը նշվում է Պայմանագրում:
- 6.2. Պայմանագրով կարող են սահմանվել Ապահովագրողի կողմից հատուցումների վճարման սահմանաչափեր՝ որևէ ռիսկի գծով հատուցումների առավելագույն

գումարներ, որոնք կիրառելի են ամբողջ ապահովագրված գույքի կամ նրա մի մասի վրա՝ հաշվարկված մեկ Ապահովագրական պատահարի կամ Պայմանագրի գործողության ողջ ժամկետի համար:

- 6.3. Ապահովագրական գումարը ապահովագրության յուրաքանչյուր օբյեկտի և ապահովագրական ռիսկի համար կարող է սահմանվել առանձին:
- 6.4. Եթե Պայմանագրով նախատեսված Ապահովագրական գումարն ապահովագրական արժեքից փոքր է (ոչ լրիվ արժեքով ապահովագրություն), Ապահովագրական պատահար տեղի ունենալու դեպքում Ապահովագրողը Ապահովադիրին (Շահառուին) պարտավոր է հատուցել վերջինիս կրած վնասը՝ Ապահովագրական գումարի և ապահովագրական արժեքի հարաբերության չափով/համամասնությամբ: Ընդ որում Պայմանագրով կարող է նախատեսված լինել Ապահովագրական հատուցման ավելի բարձր չափ, բայց ոչ ավել, քան Ապահովագրական գումարը և ապահովագրված գույքի իրական արժեքը:
- 6.5. Եթե Պայմանագրում նշված Ապահովագրական գումարը գերազանցում է գույքի ապահովագրական արժեքը, Պայմանագիրը համարվում է առոչինչ Ապահովագրական գումարի այն մասով, որը գերազանցում է գույքի իրական արժեքը: Ապահովադիրի կողմից վճարված լրացուցիչ Ապահովագրավճարն այս դեպքում վերադարձման ենթակա չէ:
- 6.6. Ապահովագրական հատուցումը վճարելուց հետո Պայմանագիրը շարունակում է գործել Ապահովագրական գումարի և վճարված Ապահովագրական հատուցման տարբերության գումարի չափով: Ապահովագրական հատուցման վճարումից հետո Ապահովագրական գումարը նվազում է վճարված հատուցման չափով, եթե Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:
- 6.7. Ապահովադիրն իրավասու է վերականգնել ապահովագրական գումարի նախկին/սկզբնական չափը՝ գործող Պայմանագիրը հավելելու միջոցով: Այս դեպքում Ապահովադիրը ապահովագրական հատուցում վճարելու հետևանքով ապահովագրական գումարի նվազած մասի համար վճարում է ապահովագրավճար՝ Պայմանագրի չլրացած ժամկետին համամասնորեն:
- 6.8. Ապահովագրական գումարը Պայմանագրում սահմանվում է ՀՀ դրամով: Կողմերի համաձայնությամբ Ապահովագրական գումարը կարող է նշվել նաև արտարժույթով: Այդ դեպքում Ապահովագրական գումարի հաշվարկը կատարվում է Պայմանագրի կնքման օրվա դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից տվյալ արտարժույթի համար սահմանված փոխարժեքով (ապահովագրական գումարի արժույթ): Այդ դեպքում Ապահովագրողն արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխմանը զուգահեռ իրավունք ունի իրականացնելու Ապահովագրական գումարի վերահաշարկ: Ապահովագրողին այդպիսի իրավունքի վերապահումը պետք է հատուկ նախատեսված լինի Պայմանագրով:

7. ԶՀԱՏՈՒՑՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐ (ՖՐԱՆՇԻԶԱ)

- 7.1. Պայմանագրում կողմերը կարող են սահմանել չհատուցվող գումար, որը վերաբերում է յուրաքանչյուր Ապահովագրական պատահարին: Պայմանական չհատուցվող գումար սահմանելու դեպքում Ապահովագրողն ազատվում է Ապահովագրական հատուցում իրականացնելու պարտականությունից, եթե վնասի չափը չի գերազանցում չհատուցվող գումարի արժեքը: Եթե վնասի չափը գերազանցում է պայմանական չհատուցվող գումարի չափը, ապա Ապահովագրական հատուցման գումարից չհատուցվող գումար չի նվազեցվում:
- 7.2. Ոչ պայմանական չհատուցվող գումար սահմանելու դեպքում յուրաքանչյուր Ապահովագրական պատահարի ժամանակ վճարվելիք Ապահովագրական հատուցման գումարից նվազեցվում է ոչ պայմանական չհատուցվող գումարի արժեքը: Եթե Պայմանագրում սահմանված է չհատուցվող գումար և նշված չէ թե չհատուցվող գումարի

ինչ տեսակ է կիրառվում (պայմանական, թե ոչ պայմանական), ապա համարվում է, որ Պայմանագրով սահմանված է ոչ պայմանական չհատուցվող գումար:

8. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

- 8.1.** Ապահովագրավճարը կարող է վճարվել կանխիկ դրամով կամ Ապահովագրողի հաշվարկային հաշվին անկանխիկ փոխանցման ճանապարհով:
- 8.2.** Անկախ Պայմանագրով Ապահովագրական գումարի արտարժույթով սահմանելու փաստից Ապահովագրավճարը վճարվում է ՀՀ դրամով՝ վճարման օրվա դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից տվյալ արտարժույթի համար սահմանած փոխարժեքով հաշվարկված գումարի չափով:
- 8.3.** Մեկ տարուց ոչ պակաս ժամկետով Պայմանագիր կնքելու դեպքում Ապահովագրողի համաձայնությամբ Ապահովադիրին կարող է տրվել հնարավորություն Ապահովագրավճարի վճարումը կատարել տարածամկետ կարգով: Տվյալ պարագայում Ապահովագրավճարի չափաբաժինները և վճարման ժամկետները սահմանվում են Պայմանագրով:
- 8.4.** Տարածամկետ կարգով վճարվող Ապահովագրավճարի՝ վճարման ենթակա առաջին մասը Ապահովադիրը պարտավոր է վճարել Պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու պահից ոչ ուշ, եթե Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:
- 8.5.** Եթե Պայմանագրում նշված է տարածամկետ «կիսամյակը մեկ» կամ «երկու վճարումով՝ յուրաքանչյուր անգամ Ապահովագրավճարի 50%-ի չափով», վճարման կարգը, ապա Ապահովագրավճարի՝ վճարման ենթակա առաջին մասը չպետք է պակաս լինի Ապահովագրավճարի ամբողջ չափի 50%-ից, իսկ Ապահովագրավճարի մնացած մասի վճարման համար չպետք է սահմանվի ավելի ուշ ժամկետ, քան Պայմանագրի գործողության ժամկետի կեսը:
- 8.6.** Եթե Պայմանագրում նշված է տարածամկետ «եռամսյակը մեկ անգամ» կամ «չորս չափաբաժնով՝ յուրաքանչյուրն Ապահովագրավճարի 25%-ի չափով» վճարման կարգ, ապա Ապահովադիրը պարտավոր է Ապահովագրավճարը վճարել չորս հավասար մասերով: Ապահովադիրը պարտավոր է վճարել Ապահովագրավճարի երկրորդ մասը ոչ ուշ քան 3 ամիս հետո, երրորդ մասը ոչ ուշ քան 6 ամիս հետո և չորրորդ մասը ոչ ուշ քան 9 ամիս հետո:
- 8.7.** Եթե Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ, ապա մեկ տարուց պակաս ժամկետով Պայմանագիր կնքելու դեպքում Ապահովագրավճարը վճարվում է միանվագ՝ մինչև Պայմանագրի ուժի մեջ մտնելը:
- 8.8.** Ապահովագրավճարը Պայմանագրում նշված ժամկետներում չվճարելու դեպքում (միանվագ վճարման դեպքում) կամ առաջին հերթական Ապահովագրավճարը չվճարելու դեպքում (տարածամկետ վճարման դեպքում), Պայմանագիրը համարվում է ուժի մեջ չմտած:
- 8.9.** Եթե Ապահովադիրը Պայմանագրով սահմանված ժամկետում չի վճարել հերթական /ոչ առաջին/ Ապահովագրավճարը, ապա Ապահովագրողը կարող է Ապահովադիրին համապատասխան վճարումը կատարելու համար տրամադրել հնգօրյա լրացուցիչ ժամկետ՝ հերթական /ոչ առաջին/ վճարումը կատարելու համար՝ սկսած Պայմանագրում որպես հերթական վճարման ամսաթիվ նշված ժամկետից: Մինչ լրացուցիչ ժամկետի ավարտը Ապահովագրավճարի վճարման դեպքում Պայմանագիրը շարունակում է գործել և Ապահովագրողը պատասխանատվություն է կրում իր ստանձնած պարտավորությունների ամբողջ ծավալով: Եթե լրացուցիչ ժամկետի ընթացքում Ապահովադիրը չի վճարում Ապահովագրավճարը, ապա Պայմանագիրը համարվում է դադարած՝ սկսած Պայմանագրում կամ Պայմաններում որպես հերթական վճարման ամսաթիվ նշված ժամկետից: Ընդ որում՝ մինչ այդ վճարված Ապահովագրավճարները Ապահովադիրին չեն վերադարձվում:

8.10. Եթե մինչ Ապահովագրավճարի հերթական մասի վճարումը Ապահովադիրը հայտարարել է Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու մասին, պահանջի կարգավորման դեպքում Ապահովագրողն իրավունք ունի Ապահովադիրից պահանջել վաղաժամկետ վճարել Ապահովագրավճարի չվճարված մասը կամ այն մասնանել Ապահովագրական հատուցուման ենթակա գումարից :

9. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՆՔՈՒՄԸ, ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ ԵՎ ԴԱԴԱՐԵՑՈՒՄԸ

9.1. Պայմանագիրը կնքվում է գրավոր և պետք է համապատասխանի ՀՀ քաղաքացիական օրենսդրությամբ նախատեսված վավեր գործարքի ընդհանուր պայմաններին: Պայմանագիրը կնքվում է կողմերի կողմից ստորագրված Պայմանագրի օրինակը Ապահովադիրին հանձնելով:

9.2. Պայմանագիր կնքելիս Ապահովադիրը.

- 1) լրացնում է ապահովագրության դիմում և/կամ Ապահովագրողի կողմից սահմանված ձևով կազմում է ապահովագրվող օբյեկտների նկարագրությունը և լրացրած դիմումը և/կամ նկարագրությունը փոխանցում Ապահովագրողին: Ապահովադիրի ցանկությամբ կամ նրա խոսքերով նկարագրությունը կարող է լրացվել Ապահովագրողի ներկայացուցչի կողմից: Դիմումի/նկարագրության բոլոր կետերը պետք է լրացված լինեն երկակի մեկնաբանության հնարավորությունը բացառող ընթեռնելի ձեռագրով: Դիմումի/նկարագրության մեջ նշված տեղեկատվության ճշմարտացիության պատասխանատվությունը կրում է Ապահովադիրը: Լրացված դիմումը ստորագրում և վավերացնում է Ապահովադիրը:
- 2) ներկայացնում է Ապահովագրողին ապահովագրության ենթակա անշարժ գույքի գծագրերը և դրա արժեքը՝ գնահատված լիցենզավորված գնահատողի կողմից:
- 3) ներկայացնում է Ապահովագրողին ապահովագրության ենթակա շարժական գույքի և տեխնիկական սարքավորման ցանկը՝ յուրաքանչյուր օբյեկտի գծով նշելով դրա հիմնական բնութագրերը և տարբերակման հատկանիշները: Գույքի ցանկը ստորագրվում է Ապահովադիրի կամ նրա լիազոր ներկայացուցչի կողմից,
- 4) տալիս է հնարավորություն Ապահովագրողին կամ նրա լիազոր ներկայացուցչին կատարել ապահովագրության ենթակա գույքի գնում,
- 5) Ապահովագրողին է ներկայացնում Ապահովադիրի (Շահառուի)՝ ապահովագրման ենթակա գույքի հանդեպ գույքային շահը հաստատող փաստաթղթեր:

9.3. Պայմանագրի կնքումից հետո ապահովագրության դիմումը, օբյեկտների նկարագրությունը և ապահովագրված գույքի ցանկը հանդիսանում են Պայմանագրի անբաժանելի մասը:

9.4. Պայմաններում պարունակվող դրույթները կարող են բացառվել կամ համալրվել կողմերի համաձայնությամբ Պայմանագրի կնքման կամ նրա գործողության ժամանակ, պայմանով, որ այդպիսի փոփոխությունները չհակասեն ՀՀ գործող օրենսդրությանը: Պայմանագրի նորմերի և Պայմանների միջև հակասության առկայության դեպքում գերակայող ուժ ունեն Պայմանագրի դրույթները:

9.5. Պայմանագրի բոլոր փոփոխությունները և լրացումները ձևակերպվում են գրավոր՝ կողմերի միջև լրացուցիչ համաձայնագրերի կնքման միջոցով:

9.6. Պայմանագրի գործողության ընթացքում Պայմանագրի կորստի դեպքում Ապահովագրողը Ապահովադիրի գրավոր դիմումի հիման վրա վերջինիս է տրամադրում Պայմանագրի կրկնօրինակը:

9.7. Պայմանագիրը կնքվում է մեկ տարի ժամկետով, եթե դրանով այլ բան նախատեսված չէ:

9.8. Պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում Ապահովագրավճարի վճարման օրվան հաջորդող օրվա 00 ժամ 00 րոպեին, բայց Պայմանագրում որպես Պայմանագրի գործողության սկիզբ նշված ամսաթվի օրվա 00 ժամ 00 րոպեից ոչ շուտ:

Ընդ որում Ապահովագրավճարի վճարման օր է համարվում.

- 1) Ապահովագրավճարի կանխիկ վճարման դեպքում՝ Ապահովագրողի դրամարկղ դրամական միջոցների վճարման օրը:
- 2) Ապահովագրավճարի անկանխիկ վճարման դեպքում՝ Ապահովադրի հաշվարկային հաշվից Ապահովագրողի հաշվարկային հաշվին դրամական միջոցների փոխանցման օրը:

9.9. Պայմանագրի գործողության ժամկետն ավարտվում է Պայմանագրում որպես Պայմանագրի ավարտման օր հանդիսացող օրվա ժամը 00:00-ին:

9.10. Ապահովագրությունը տարածվում է Պայմանագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո տեղի ունեցած Ապահովագրական պատահարների վրա, եթե Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:

9.11. Պայմանագիրը դադարում է գործել հետևյալ դեպքերում.

- 1) Ապահովագրողի կողմից Պայմանագրով նախատեսված իր պարտականություններն ամբողջ ծավալով կատարելու դեպքում,
- 2) այն դեպքում, երբ Ապահովադրի Պայմանագրով սահմանված ժամկետներում և չափով Ապահովագրավճարի հերթական վճարումը չի կատարել:
- 3) դատարանի կողմից Պայմանագիրն անվավեր ճանաչելու մասին որոշում ընդունելու դեպքում,
- 4) ՀՀ գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Ապահովագրողի լուծարման դեպքում,
- 5) Ապահովադրի լուծարման դեպքում,
- 6) Ապահովադրի (Շահառուի) կողմից գույքի օտարման դեպքում,
- 7) Ապահովագրողի և Ապահովադրի փոխադարձ համաձայնությամբ,
- 8) ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված այլ դեպքերում:

9.12. Եթե Պայմանագիրը վաղաժամկետ դադարում է, Ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու հնարավորության վերանայու պատճառով և Ապահովագրական ռիսկի գոյությունը դադարում է Ապահովագրական պատահարից գատ այլ հանգամանքներից ելնելով (օրինակ ապահովագրված գույքի ոչնչացումը ոչ ապահովագրական պատահարի հետևանքով) Ապահովագրողը վերադարձնում է Ապահովադրին պայմանագրի գործողության ժամկետի չլրացած օրերի համար համամասնորեն հաշվարկված Ապահովագրավճարը՝ նվազեցված Ապահովագրողի հաստատուն գործառնական ծախսերով (Ապահովագրավճարի 35%), ինչպես նաև վճարված և վճարման ենթակա հատուցումների չափով, եթե Պայմանագրում նախատեսված չեն այլ պայմաններ:

Վերադարձման ենթակա Ապահովագրավճարի մի մասը հաշվարկվում է համաձայն հետևյալ բանաձևի՝

$$ՎԱ = \frac{(U - 35\% * U) * n}{N} - Հ,$$

U՝ Պայմանագրով վճարված Ապահովագրավճարը,

35%*U՝ Ապահովագրողի հաստատուն գործառնական ծախսերը,

n՝ Պայմանագրի գործողության ավարտին մնացած ամբողջական ամիսները,

Հ՝ վճարված և վճարման ենթակա ապահովագրական հատուցումներ,

N՝ ամբողջական ամիսների քանակը, որոնց ժամկետով կնքվել է Պայմանագիրը,

ՎԱ՝ վերադարձման ենթակա Ապահովագրավճարը

9.13. 9.12. կետում նշված հանգամանքներից տարբեր այլ հանգամանքներում Պայմանագրի լուծման դեպքում Ապահովագրավճարը չի վերադարձվում, բացառությամբ ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի:

10. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԻ ՄԵԾԱՑՄԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԸ

- 10.1.** Պայմանագրի գործողության ընթացքում Ապահովադիրը (Շահառուն) պարտավոր է անհապաղ, սակայն Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալուց ոչ ուշ, քան 24 ժամվա ընթացքում տեղեկացնել Ապահովագրողին Պայմանագրի կնքման պահին Ապահովագրողին ապահովագրության օբյեկտների վերաբերյալ հայտնած նշանակալի հանգամանքներում իրեն հայտնի դարձած փոփոխությունների մասին, եթե այդ փոփոխությունները զգալի ազդեցություն կարող են ունենալ ապահովագրական ռիսկի մեծացման վրա:
- 10.2.** Ապահովագրական ռիսկը մեծացնող հանգամանքները ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետևյալներով.
- գույքի օտարումը այլ անձի,
 - օգտագործման կամ տիրապետման իրավունքի փոխանցումը այլ անձի,
 - գույքի տրամադրումը լիզինգի, գրավի, վարձույթի, վարձակալության պայմանագրով այլ անձի,
 - ապահովագրված գույքի տեղակայման շենքերում կամ տարածքներում շինմոնտաժային և/կամ վերկանգնողական աշխատանքների անցկացումը,
 - ապահովագրված գույքի գտնվելու վայրի փոփոխությունը:
- 10.3.** Ապահովագրական ռիսկը մեծացնող հանգամանքներին տեղեկացված Ապահովագրողն իրավունք ունի պահանջել Պայմանագրի պայմանների փոփոխություն կամ ռիսկի մեծացմանը համապատասխան լրացուցիչ Ապահովագրավճարի վճարում:
- 10.4.** Ապահովադիր՝ Պայմանագրի պայմանների փոփոխումից կամ ռիսկի մեծացմանը համապատասխան լրացուցիչ Ապահովագրավճարի ավելացումից հրաժարումը համարվում է Ապահովադրի համաձայնությամբ Պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցում: Պայմանագիրը վաղաժամկետ դադարեցված է համարվում Ապահովադրի՝ Պայմանագրի պայմանների փոփոխումից կամ ռիսկի մեծացմանը համապատասխան լրացուցիչ Ապահովագրավճարի վճարումից հրաժարվելու պահին:
- 10.5.** Եթե Ապահովադիրը (Շահառուն) Ապահովագրողին չհայտնի Պայմանագրի կնքման պահին հայտնած հանգամանքներում տեղի ունեցած էական փոփոխությունների մասին և եթե այդ հանգամանքները հանգեցնեն վնասի առաջացման, ապա Պայմանագիրը կողմերի համաձայնությամբ համարվում է վաղաժամկետ դադարեցված այն պահից, երբ Ապահովագրողին հայտնի են դարձել ապահովագրական ռիսկի մեծացմանը հանգեցնող հանգամանքների առաջացումը:
- 10.6.** Ապահովագրողն իրավունք չունի պահանջել Պայմանագրի խզում, եթե ապահովագրական ռիսկի մեծացմանը հանգեցնող հանգամանքները վերջինիս կողմից դրանց մասին տեղեկացման պահին վերացել են:

11. ԿՈՂՄԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- 11.1.** Ապահովադիրն իրավունք ունի՝
- 11.1.1. ծանոթանալ սույն Պայմանագրին,
 - 11.1.2. իր լիազոր ներկայացուցչի միջոցով կնքել Պայմանագիր,
 - 11.1.3. Պայմանագրի պայմաններում փոփոխություններ կատարելու առաջարկ ներկայացնել Ապահովագրողին,
 - 11.1.4. Սույն Պայմանագրին և ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան վաղաժամ դադարեցնել Պայմանագիրը,
 - 11.1.5. ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով ստանալ տեղեկություններ Ապահովագրողի մասին,

11.1.6. Պայմանագրում նշված Շահառուին փոխարինել մեկ այլ անձով՝ այդ մասին գրավոր տեղեկացնելով Ապահովագրողին մինչ արդեն իսկ նշանակված Շահառուն կկատարի Պայմանագրով նախատեսված պարտականություններից որևէ մեկը կամ կներկայացնի Ապահովագրողին Ապահովագրական հատուցում ստանալու հայտ,

11.1.7. Պայմանագրի պայմաններին համապատասխան ստանալ Ապահովագրական հատուցում:

11.2. Ապահովադիրը պարտավոր է՝

11.2.1. Պայմանագրի կնքման ընթացքում Ապահովագրողին հայտնել իրեն հայտնի այն հանգամանքների մասին, որոնք կարող են էական նշանակություն ունենալ Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու հավանականության և դրա հետևանքով առաջացած հնարավոր վնասների չափը որոշելու համար (ապահովագրական ռիսկ), եթե այդ հանգամանքներն Ապահովագրողին հայտնի չեն և չեն կարող հայտնի լինել: Ամեն դեպքում էական են համարվում Ապահովադիրի կողմից Ապահովագրողին հաղորդված և Պայմանագրով նախատեսված հանգամանքները,

11.2.2. Պայմանագրով նախատեսված Ապահովագրավճարը վճարել ժամանակին Պայմանագրում նշված չափերով և կարգով,

11.2.3. հետևել հակահրդեհային անվտանգության կանոններին, հետևել աշխատանքների արտադրական գործընթացին, ապահովագրված գույքի, ինչպես նաև այն շինությունների և կառույցների պահպանման, շահագործման և տեխնիկական սպասարկման նորմերին, որոնցում գտնվում է այդ գույքը, ժամանակին կատարել անհրաժեշտ վերանորոգման և կանխարգելիչ աշխատանքները,

11.2.4. ձեռնարկել խելամիտ և հասանելի միջոցառումներ հնարավոր վնասի կանխարգելման և նվազեցման համար,

11.2.5. վարել ապահովագրված ապրանքանյութական արժեքների հաշվառում և ապահովել հաշվառման փաստաթղթերի պահպանությունը:

11.3. Ապահովագրական պատահարի հատկանիշներ ունեցող դեպքի ի հայտ գալու ժամանակ Ապահովադիրը պարտավոր է.

11.3.1. անհապաղ, բայց դեպքի տեղի ունենալու մասին իրեն հայտնի դառնալու պահից ոչ ավել, քան 24 (քսանչորս) ժամվա ընթացքում դիմել համապատասխան իրավասու մարմիններին և ապահովել կատարված դեպքի փաստաթղթային ձևակերպումը և հաստատումը՝ պատահարի պատճառների, ընթացքի, հետևանքների, պատճառված վնասի բնույթի և չափի մասին,

11.3.2. ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցներ վնասի կանխարգելման և նվազեցման ուղղությամբ, այդ թվում այնպիսի միջոցներ, որոնք գրավոր կերպով առաջարկվել են Ապահովագրողի կողմից, այսինքն գործել այնպես, ինչպես կգործեր, եթե գույքը ապահովագրված չլիներ,

11.3.3. դեպքի տեղի ունենալու մասին իրեն հայտնի դառնալու պահից անհապաղ, իսկ դրա անհնարինության դեպքում սահմանված կարգով Շնչերությանը տեղեկացնելուն խոչընդոտող հանգամանքների վերացումից ոչ ուշ քան 24 ժամվա ընթացքում Ապահովագրողին կամ նրա ներկայացուցչին հեռախոսազանգով, գրավոր դիմումով, ֆաքսիմիլային կապով կամ հեռագրով, տեղեկացնել տեղի ունեցած պատահարի վերաբերյալ՝ նշելով դրա հնարավոր պատճառները և հանգամանքները, դեպքը տեղի ունենալու ժամանակը, վնասի բնույթը, ինչպես նաև.

1) Պայմանագրի կնքման համարը և ամսաթիվը,

2) վնասված օբյեկտի անվանումը և տեղակայման հասցեն,

- 3) վնասի առաջացման ամսաթիվը և ժամը,
 - 4) վնասի բնույթը, պատճառները և հանգամանքները,
 - 5) վնասի առաջացման ժամանակ Ապահովադրի կողմից իրականացված գործողությունները,
 - 6) վնասի ենթադրվող չափը:
- 11.3.4. Ապահովագրական դեպքի վերաբերյալ հայտնելուն խոչընդոտող հանգամանքների առկայության ապացուցման պարտականությունը կրում է Ապահովադիրը:
- 11.3.5. Ապահովադիրն իրավունք ունի տեղափոխություններ անել դեպքի վայրում այն դեպքում, եթե դա պահանջվում է իրավասու մարմինների կողմից՝ ելնելով անվտանգության կամ վնասի չափի նվազեցման միտումներից: Այն դեպքում, երբ անհնար է ապահովագրված գույքը պահպանել այն վիճակում, որում այն հայտնվել է դեպքից հետո, Ապահովադիրը պարտավոր է ֆիքսել դեպքի հետևանքով առաջացած բոլոր վնասվածքները լուսանկարման, տեսաձայնագրման միջոցով՝ այդ տեղեկությունները տրամադրելով Ապահովագրողին:
- 11.3.6. Ապահովագրողին կամ նրա ներկայացուցչին հնարավորություն ընձեռել վնասված գույքը զննելու և հետազոտելու՝ վնասների պատճառների, չափի և այլ հանգամանքների հայտնաբերման նպատակով, ինչպես նաև Ապահովագրողի պահանջով ապահովել իր ներկայացուցչի ներկայությունը վնասված գույքի զննման ժամանակ:
- 11.3.7. Հայտային դիմումը լրացնել դեպքի հայտնի դառնալուց 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Բացառություն են կազմում այն դեպքերը, երբ Ապահովադիրը և/կամ Շահառուն սահմանված ժամկետը խախտելու հիմնավոր պատճառներ են ներկայացնում: Ապահովագրողին հատուցման հայտային դիմում ներկայացնելիս, ներկայացնել հետևյալ փաստաթղթերը.
- 1) Պայմանագիր,
 - 2) Ապահովագրողի մոտ Ապահովադրի (Շահառուի) շահերը ներկայացնելու իրավունք ընձեռող լիազորագիր,
 - 3) գույքի արժեքը հաստատող (եթե այդպիսիք առկա են) փաստաթղթեր,
 - 4) Ապահովագրական պատահարի հատկանիշներ ունեցող դեպքի օրվա դրությամբ Ապահովագրված գույքի նկատմամբ Ապահովադրի սեփականության իրավունքը և այլ գույքային շահը հաստատող փաստաթղթեր (սեփականության իրավունքի վկայական, առք ու վաճառքի պայմանագիր),
 - 5) վնասված գույքի ցանկը՝ նշելով նրա արժեքը Ապահովագրական պատահարի հատկանիշներ ունեցող դեպքի օրվա դրությամբ, ինչպես նաև պահպանված և փրկված գույքի ցանկը՝ ապահովագրական պատահարի հատկանիշներ ունեցող դեպքի օրվա դրությամբ,
 - 6) օրենքով համապատասխան պատահարը քննելու իրավասություն ունեցող իրավասու մարմինների (պաշտոնատար անձանց) կողմից տրված փաստաթղթերի (տեղեկանքներ, որոշումներ, վճիռներ և այլն) բնօրինակներ և կրկնօրինակներ, որոնցում ամբողջությամբ նշված է .
 - պատահարի վայրը, ամսաթիվը, ժամը, պատճառները, հանգամանքները, նշված մարմինների (պաշտոնատար անձանց) այդ վայր հասնելու ամսաթիվը և ժամը, վնասված ապահովագրված գույքի անվանումը, վնասների բնույթը և ցանկը,
 - ապահովագրված գույքի սեփականատիրոջ լրիվ անվանումը,

- տեղի ունեցած իրավախախտման էությունը, վարչական տույժի ենթարկելու որոշման էությունը այլ տեղեկություններ, որոնք որպես կանոն պետք է նշված լինեն նման բնույթի փաստաթղթերի մեջ,
 - գողության, կողոպուտի կամ ավագակության հատկանիշներով հարուցված քրեական գործի հարուցման վերաբերյալ որոշման էությունը,
- 7) օթերևութաբանական (սեյսմիկ) ծառայության պետական հաստատության կողմից համապատասխան բնական աղետի բնույթը և տևողությունը հաստատող տեղեկություններ,
 - 8) իրավասու մարմինների և/կամ ծառայությունների կողմից տրամադրված պատահարների (ջրատար խողովակների և այլ ինժեներական համակարգերի վթարի) ժամը, վայրը, բնույթը և պատճառները հաստատող տեղեկություններ,
 - 9) արձանագրություններ, հրամաններ, կարգադրություններ և այլ փաստաթղթեր՝ կազմված ապահովագրված գույքին վնաս պատճառելու փաստով,
 - 10) Ապահովագրական պատահարի հատկանիշներ ունեցող դեպքի ի հայտ գալու փաստը, վնասի առաջացման հանգամանքները և պատճառները, պատճառված վնասի չափը, ապահովագրված գույքի արժեքը, ապահովագրված գույքի և Ապահովագրական հատուցման ստացման նկատմամբ Ապահովադրի (Շահառուի) իրավունքները հաստատող այլ փաստաթղթեր: Եթե համապատասխան իրավասու մարմինները հրաժարվել են տրամադրել Ապահովադրին որևէ փաստաթուղթ, ապա Ապահովադիրը (Շահառուն) Ապահովագրողին է ուղարկում իր կողմից վերոհիշյալ մարմիններին ուղարկված համապատասխան հարցման և դրա գրավոր պատասխանի կրկնօրինակը:
- 11.3.8. Ապահովագրողին փոխանցել բոլոր փաստաթղթերը և ապացույցները, հայտնել բոլոր տեղեկությունները, որոնք անհրաժեշտ են Ապահովագրողին մեղավոր անձանց նկատմամբ հետադարձ պահանջի իրավունքի (սուբրոգացիա) իրականացման համար:
- 11.3.9. Իրեն հայտնի դառնալուց անմիջապես հետո Ապահովագրողին տեղեկացնել կորած ապահովագրված գույքի գտնվելու վայրի մասին, եթե վերջինս գտնվել է ու հանձնվել Ապահովադրին (Շահառուին): Ապահովագրված գույքի վերադարձման դեպքում վերադարձնել Ապահովագրողին վճարված Ապահովագրական հատուցումը՝ հանելով վնասների վերացման համար կատարված ծախսերը, եթե Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ,
- 11.3.10. Ապահովագրողին անմիջապես հայտնել երրորդ անձանց կողմից կորստի ենթարկված, ոչնչացված կամ վնասված ապահովագրված գույքի դիմաց փոխհատուցում ստանալու մասին:
- 11.4.** Ապահովադրի կողմից Պայմանագրից կամ սույն Պայմաններից բխող պարտականությունների չկատարման դեպքում, բացառությամբ Ապահովագրավճարի վճարման պարտավորության, այդ պարտավորությունները հավասար կերպով տարածվում են Շահառուի վրա: Այդ պարտավորությունների չկատարումը Շահառուի կողմից բերում է նույն հետևանքների, ինչ Ապահովադրի կողմից դրանց չկատարման դեպքում:
- 11.5.** Ապահովագրողն իրավունք ունի՝
- 11.5.1. ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Պայմանագիրն անվավեր ճանաչել, եթե Պայմանագրի կնքումից հետո հաստատվի, որ Ապահովադիրն Ապահովագրողին կանխամտածված հաղորդել է կեղծ տեղեկություններ այն հանգամանքների մասին, որոնք ունեն էական նշանակություն Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու հավանականության և դրա հետևանքով առաջացած հնարավոր վնասների չափը որոշելու համար,

- 11.5.2. ձեռնարկել այնպիսի միջոցներ, որոնք նրա կարծիքով անհրաժեշտ են վնասի նվազեցման համար,
 - 11.5.3. ինքնուրույն պարզել պատահարի արդյունքում պատճառված վնասի չափը և դրա առաջացման պատճառներն ու հանգամանքները, հիմնավոր կերպով հաստատել պատճառված վնասի չափը, ինչպես նաև հարցումներ ուղարկել իրավասու մարմիններին Ապահովագրական պատահարի նախանշաններ ունեցող դեպքի փաստը, պատճառը և պատճառված վնասի չափը հաստատող փաստաթղթերի ստացման նպատակով,
 - 11.5.4. հետաձգել Ապահովագրական հատուցման վճարման մասին որոշման ընդունումը, մինչև Ապահովագրական պատահարի հատկանիշներ ունեցող դեպքի բոլոր հանգամանքների պարզաբանումը, այդ թվում մինչև իրավասու մարմինների կողմից վերջիններիս ուղղված գրավոր հարցումների պատասխանները ստանալը, ապահովագրված գույքի վնասման, կորստի կամ ոչնչացման հետևանքով քրեական գործի հարուցման դեպքում՝ մինչև դատարանի կողմից վճիռ կայացնելը կամ քրեական գործով վարույթը կարճելը,
 - 11.5.5. ՀՀ գործող օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում մերժել Ապահովագրական հատուցման վճարումը՝ Պայմանագրով (վկայագրով) և/կամ սույն Պայմաններով սահմանված Ապահովադրի (Շահառուի) պարտականությունների չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման դեպքում,
 - 11.5.6. Շահառուից պահանջել Պայմանագրով Ապահովադրի վրա դրված, բայց նրա կողմից չկատարված պարտականությունների իրականացում,
 - 11.5.7. Պայմանագրի գործողության ընթացքում իրականացնել ապահովագրված գույքի զննում:
- 11.6. Ապահովագրողը պարտավոր է՝**
- 11.6.1. Պայմանագրի կնքման ժամանակ ծանոթացնել Ապահովադրին սույն Պայմաններին և տրամադրել մեկ օրինակ,
 - 11.6.2. մասնագիտական գործունեության ընթացքում չհրապարակել Ապահովադրի (Շահառուի) մասին ունեցած տեղեկություններն, այդ անձանց գույքային վիճակի վերաբերյալ տեղեկությունները, բացառությամբ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի,
 - 11.6.3. Պայմանագրին և սույն Պայմաններին համապատասխան Ապահովադրի կողմից Ապահովագրական պատահարի առաջացումը հաստատող փաստերի, պատճառների և վնասի չափի մասին բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերի ներկայացումից հետո կայացնել Ապահովագրական հատուցման վճարման/մասնակի վճարման կամ վճարումը մերժելու մասին որոշում առավելագույնը 5 (հինգ) աշխատանքային օրվա ընթացքում,
 - 11.6.4. Ապահովագրական հատուցում վճարելու մասին որոշում կայացնելուց հետո 5 (հինգ) աշխատանքային օրվա ընթացքում իրականացնել Ապահովագրական հատուցման վճարում:

12. ՎՆԱՍԻ ՉԱՓԻ ՈՐՈՇՄԱՆ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

- 12.1. Ապահովագրական հատուցումը վճարվում է Ապահովագրական հատուցում վճարելու մասին որոշման կայացումից հետո:
- 12.2. Վնասի չափը որոշվում է Ապահովագրողի կողմից ապահովագրված գույքի զննման արդյունքում հաստատված տվյալների և Ապահովադրի կողմից ներկայացված և Ապահովագրողի կողմից ձեռք բերված փաստաթղթերի հիման վրա:
- 12.3. Ապահովագրական հատուցումը սահմանվում է պատճառված վնասի չափով, բայց չի կարող գերազանցել Պայմանագրով սահմանված Ապահովագրական գումարը:

- Ապահովագրական հատուցումը տրվում է Ապահովագրողի կողմից՝ նվազեցնելով Պայմանագրում նշված չհատուցվող գումարի արժեքը (եթե այդ ծախսերը սահմանված է):
- 12.4.** Վնասների նվազեցման համար կատարվող ծախսերը, եթե այդ ծախսերը անհրաժեշտ են և/կամ կատարվել են Ապահովագրողի ցուցումներով, հատուցման ենթակա են, նույնիսկ եթե համապատասխան միջոցառումներն ապարդյուն են անցել: Ծախսերի անհրաժեշտությունը սահմանվում է Ապահովագրողի կողմից: Այդպիսի ծախսերը ենթակա են հատուցման միայն այն դեպքում երբ վնասի գումարը գերազանցում է Պայմանագրում սահմանված չհատուցվող գումարի չափը: Սույն ծախսերն Ապահովագրական գումարից նվազեցվում են միայն հատուցման դեպքում:
- 12.5.** Եթե այլ բան նախատեսված չէ Պայմանագրով Ապահովագրողի կողմից հատուցման ենթակա 12.4. կետով սահմանված ծախսերը, ինչպես նաև Ապահովագրական պատահարից հետո տարածքի մաքրման ծախսերը հատուցվում են Ապահովագրական պատահարի հետևանքով վնասված ապահովագրված գույքի Ապահովագրական գումարի 10%-ից ոչ ավել:
- 12.6.** Եթե վնասված ապահովագրված գույքի վերականգնումն անհնար է կամ վերականգնման համար կատարվող ծախսերը գերազանցում են Ապահովագրական պատահարի օրվա դրությամբ ապահովագրված գույքի իրական արժեքը, առկա է լրիվ ոչնչացում: Այդ դեպքում 12.4. կետում նշված ծախսերը կարող են գերազանցել Պայմանագրով սահմանված Ապահովագրական գումարը 10%-ից ոչ ավել:
- 12.7.** Ապահովագրական հատուցումը վճարվում է.
- 12.7.1. Գույքի լրիվ կորստի (ոչնչացման) դեպքում Ապահովագրական հատուցումը տրվում է Ապահովագրական պատահարի օրվա դրությամբ ապահովագրված գույքի իրական արժեքի չափով՝ նվազեցնելով հետագա օգտագործման համար պիտանի մնացորդների գումարը:
- Ապահովագրված գույքի լրիվ ոչնչացման և/կամ կորստի դեպքում Ապահովադիրը (Շահառուն) Ապահովագրողի համաձայնությամբ իրավունք ունի հրաժարվել ապահովագրված գույքի նկատմամբ իր իրավունքներից Ապահովագրողի օգտին: Այդ դեպքում Ապահովագրական հատուցումը տրվում է Ապահովագրական պատահարի օրվա դրությամբ ապահովագրված գույքի իրական արժեքի չափով, սակայն Ապահովագրական գումարից ոչ ավել: Ընդ որում Ապահովագրական հատուցման վճարումից առաջ Ապահովադիրը (Շահառուն) պարտավոր է Ապահովագրողի հետ կնքել համաձայնություն վերջինիս ոչնչացված գույքի և նրա մնացորդների նկատմամբ իրավունքների փոխանցման վերաբերյալ:
- 12.7.2. գույքի վնասման դեպքում՝ վերականգնողական ծախսերի չափով, բայց Ապահովագրական գումարից ոչ ավել և ըստ Ապահովագրական պատահարի օրվա դրությամբ ապահովագրված գույքի իրական արժեքի:
- 12.8.** Գույքի իրական արժեքը որոշվում է.
- 1) շենքերի և շինությունների ապահովագրության դեպքում՝ տվյալ վայրում շենքերի և շինությունների շինարարության արժեքի չափով՝ հաշվի առնելով դրանց ֆիզիկական մաշվածությունը և շահագործման-տեխնիկական վիճակը:
 - 2) սարքավորման, էլեկտրոնային սարքավորման, կահույքի, գույքի կամ տեխնոլոգիական սարքավորման ապահովագրության դեպքում՝ Ապահովադիրի կողմից տվյալ գույքի ձեռքբերման և տեղադրման համար իրականացված ծախսերի չափով՝ հաշվի առնելով դրանց ֆիզիկական մաշվածությունը և շահագործման-տեխնիկական վիճակը, բայց ոչ ավել, քան Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու պահին համանման գույքի ձեռքբերման և տեղադրման համար անհրաժեշտ ծախսերը:
 - 3) Ապահովադիրի կողմից ձեռք բերված ապրանքանյութական արժեքների ապահովագրության դեպքում՝ դրանց ձեռքբերման համար Ապահովադիրի կատարած

ծախսերի չափով, բայց ոչ ավել, քան համանման ապրանքանյութական արժեքների Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու պահին ձեռքբերման համար անհրաժեշտ ծախսերը:

- 4) Ապահովադրի կողմից արտադրվող, այդ թվում անավարտ արտադրության ընթացքում, ապրանքանյութական արժեքների ապահովագրության դեպքում՝ Ապահովադրի կողմից դրանց արտադրման համար կատարված ծախսերի չափով, բայց ոչ ավել, քան համանման ապրանքանյութական արժեքների իրացման արժեքը:

12.9. Վերականգնողական աշխատանքները ներառում են.

- վերանորոգման (վերականգնողական) համար անհրաժեշտ նյութերի և պահեստամասերի համար կատարված ծախսերը,
- վերանորոգման աշխատանքների վճարման ծախսերը,

12.9.1. Վերականգնողական աշխատանքները չեն ներառում՝

- ապահովագրված գույքի բարելավման համար կատարվող լրացուցիչ ծախսերը,
- ապահովագրված գույքի ժամանակավոր կամ օժանդակ վերանորոգման համար կատարվող ծախսերը,
- աշխատանքն արագացնելու ծախսերը,
- անհրաժեշտ ծախսերից ավել կատարված ծախսերը:

12.10. Վերականգնողական ծախսերի որոշման ընթացքում հաշվի է առնվում վնասված ապահովագրված գույքի, վերականգնման (վերանորոգման) ընթացքում փոխարինվող ագրեգատների, մասերի, հանգույցների և դետալների մաշվածությունը, եթե Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:

12.11. Պայմանագրով նախատեսված լինելու դեպքում Ապահովագրողը հատուցում է նաև հետևյալ լրացուցիչ ծախսերը.

12.11.1. Ապահովագրական պատահարից հետո վերականգնողական աշխատանքների շրջանում ապահովագրված գույքի ժամանակավոր տեղափոխման ծախսերը, վնասված շինությունից ապահովագրված գույքի տեղափոխման ծախսերը, ապահովագրված գույքի ժամանակավոր պահպանման համար կատարված ծախսերը, ժամանակավորապես զբաղեցվող տարածքների սարքավորման և դրանց օգտագործման համար վարձակալության վճարի ծախսերը:

12.12. Ապահովագրական հատուցման գումարը Պայմանագրի (վկայագրի) գործողության ընթացքում տեղի ունեցած բոլոր Ապահովագրական պատահարների համար չի կարող գերազանցել Պայմանագրով նախատեսված Ապահովագրական գումարը (հատուցման սահմանաչափը), բացի սույն Պայմանների 12.5. կետում նախատեսված դեպքերից:

12.13. Այն դեպքում, երբ Ապահովագրական հատուցման վճարումից հետո հայտնի է դառնում, որ Ապահովադիրը (Շահառուն) իրավունք չունի ստանալ Ապահովագրական հատուցում, նա պարտավոր է վերադարձնել Ապահովագրական հատուցումը Ապահովագրողին՝ Ապահովագրողի կողմից գրավոր պահանջ ներկայացնելուց հետո հնգօրյա ժամկետում:

12.14. Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու դեպքում, եթե Ապահովագրողը ներկայացված փորձագիտական եզրակացությունների հետ համաձայն չի, նշանակում է կրկնակի փորձաքննություն: Եթե կրկնակի փորձաքննության արդյունքում պարզ է դառնում, որ առաջին փորձաքննության եզրակացությունը պարունակել է սխալ տեղեկատվություն, ապա կրկնակի փորձաքննության համար կատարված ծախսերն Ապահովագրողի պահանջով կհոգա Ապահովադիրը:

12.15. Ապահովագրական հատուցման վճարման օր է համարվում անկանխիկ վճարման դեպքում՝ Ապահովագրողի (նրա ներկայացուցչի) հաշվարկային հաշվից Ապահովադրին (Շահառուին) դրամական միջոցների փոխանցման օրը, կանխիկ վճարման դեպքում՝ Ապահովագրողի դրամարկղից Ապահովադրին կանխիկ գումարով վճարման օրը:

12.16. Եթե վերանորոգման արժեքը հաշվի, հրահանգ-պատվերի կամ հաշվարկման մեջ նշված է արտարժույթով կամ եթե Ապահովագրական գումարը Պայմանագրում նշված է արտարժույթով, ապա ապահովագրված գույքի ոչնչացման դեպքում Ապահովագրական գումարից Ապահովագրական հատուցման չափը որոշելիս կիրառվում է Ապահովագրական հատուցման վճարման օրվա դրությամբ Ապահովագրական գումարի արժույթի համար ՀՀ ԿԲ –ի կողմից հաստատված փոխարժեքը: Եթե Ապահովագրական հատուցման վճարման օրվա դրությամբ Ապահովագրական գումարի արժույթի համար ՀՀ ԿԲ–ի կողմից հաստատված փոխարժեքը ավելի բարձր է Ապահովագրական պատահարի օրվա դրությամբ դրա համար ՀՀ ԿԲ-ի կողմից հաստատված փոխարժեքից 20 և ավելի տոկոսով, ապա Ապահովագրական հատուցման հաշվարկի ժամանակ կիրառվում է Ապահովագրական պատահարի օրվա դրությամբ տվյալ արժույթի համար ՀՀ ԿԲ-ի կողմից հաստատված փոխարժեքը՝ ավելացված 20 տոկոսով: Պայմանագրով կարող է սահմանվել Ապահովագրական արժույթի փոխարժեքի փոփոխման հետ կապված այլ սահմանափակում:

12.17. Ապահովագրողն իրավունք ունի մերժել Ապահովադրին Ապահովագրական հատուցման վճարումը, եթե.

- 1) Ապահովադիրը Ապահովագրական պատահարի մասին իրեն հայտնի դառնալուց հետո Պայմանագրում նշված կարգով և ժամկետում այդ մասին չի տեղեկացրել Ապահովագրողին,
- 2) Ապահովադիրը կանխամտածված չի ձեռնարկել անհրաժեշտ և հասանելի միջոցներ հնարավոր վնասի նվազեցման ուղղությամբ,
- 3) Ապահովադիրը ներկայացրել է կեղծ տեղեկություններ և/կամ փաստաթղթեր,
- 4) Ապահովադիրն Ապահովագրողին չի փոխանցել բոլոր այն փաստաթղթերն ու ապացույցները, որոնք Ապահովագրողին անհրաժեշտ են հետադարձ պահանջի իրավունքի (սուբրոգացիա) իրականացման համար,
- 5) վնասված գույքը վերանորոգվել է, մինչև Ապահովագրողի կողմից սույն Պայմաններին համապատասխան դրա զննման անցկացումը, ինչը հնարավորություն չի տալիս հստակ որոշել Ապահովագրական պատահարի առկայությունը և վնասների չափը,
- 6) սույն Պայմաններով և ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված այլ դեպքերում:

12.18. Ապահովագրական հատուցման վճարման մերժման մասին որոշումը Ապահովադրին տրամադրվում է գրավոր կերպով՝ մերժման պատճառների հիմնավորմամբ:

12.19. Ապահովագրողի կողմից Ապահովագրական հատուցում վճարելու մերժումն Ապահովադրի կողմից կարող է բողոքարկվել դատական կարգով:

13. ԿՐԿՆԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

13.1. Ապահովադիրը պարտավոր է տվյալ օբյեկտի գծով այլ ապահովագրական ընկերությունների հետ կնքված և կնքվելիք ապահովագրության պայմանագրերի մասին (որոնք գործում/գործելու են Պայմանագրի հետ միաժամանակ), գրավոր 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում տեղեկացնել Ապահովագրողին: Տվյալ ծանուցման մեջ պետք է նշված լինի վերոհիշյալ ապահովագրական ընկերության անվանումը, այդ ապահովագրական ընկերության հետ կնքված ապահովագրության պայմանագրի համարը, պայմանագրի գործողության ժամկետը, ապահովագրված ռիսկերը, ապահովագրական գումարը և չհատուցվող գումարը:

13.2. Եթե Ապահովադիրը կնքել է ապահովագրության պայմանագիր Պայմանագրում նշված օբյեկտի նկատմամբ մի քանի ապահովագրական ընկերության հետ (կրկնակի ապահովագրություն), ապա Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու դեպքում Ապահովագրական հատուցումը վճարվում է Պայմանագրում տվյալ ռիսկի գծով նշված Ապահովագրական գումարի և բոլոր ապահովագրության պայմանագրերում նշված

Ապահովագրական գումարների հանրագումարի հարաբերության համամասնությամբ որոշված գումարի չափով և ոչ ավել, քան տվյալ պահին օբյեկտի շուկայական արժեքը:

14. ՍՈՒԲՐՈՉԱՑԻՍ

- 14.1.** Ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու արդյունքում Ապահովադրին պատճառված վնասից բխող նրա (կամ շահառուի) պահանջի իրավունքը վնասը պատճառած անձի նկատմամբ անցնում է ապահովագրողին՝ նրա կողմից հատուցված գումարի մասով:
- 14.2.** Ապահովագրողն իրեն անցած պահանջի իրավունքն իրականացնում է Ապահովադրի (շահառուի) և վնասների համար պատասխանատու անձի միջև հարաբերությունները կարգավորող կանոնների պահպանմամբ:
- 14.3.** Ապահովադրի (շահառուն) պարտավոր է Ապահովագրողին հանձնել իր պահանջի իրավունքը հավաստող փաստաթղթերն ու այլ ապացույցներ՝ հայտնելով Ապահովագրողի կողմից իրեն փոխանցված պահանջի իրավունքն իրականացնելու համար բոլոր անհրաժեշտ տեղեկությունները:
- 14.4.** Եթե Ապահովադրի (շահառուն) հրաժարվել է Ապահովագրողի կողմից հատուցված վնասների համար պատասխանատու անձի նկատմամբ պահանջի իրավունքից, կամ այդ իրավունքն իրականացնելն անհնարին է դարձել Ապահովադրի (շահառուի) մեղքով, ապա Ապահովագրողը լրիվ կամ համապատասխան մասով ազատվում է ապահովագրական հատուցում վճարելուց և իրավունք ունի պահանջելու վերադարձնել ավելորդ վճարված հատուցման գումարը:
- 14.5.** Եթե Ապահովադրի կամ Շահառուն երրորդ անձանցից ստացել է պատճառված Վնասի դիմաց հատուցում, ապա Ապահովագրողը վճարում է միայն ապահովագրության պայմանագրի և սույն ապահովագրության Պայմանների պայմաններով նախատեսված վճարման ենթակա գումարի և երրորդ անձանցից ստացած գումարի տարբերությունը:
- 14.6.** Բոլոր այն դեպքերում, երբ Ապահովագրական հատուցում կատարելուց հետո պարզ է դարձել, որ դեպքն Ապահովագրական պատահար չէր և/կամ ենթակա չէր հատուցման, Ապահովագրողն իրավունք ունի Ապահովադրից/Շահառուից ետ պահանջել վճարված գումարը և լրացուցիչ ծախսերը:

15. ՎԵՃԵՐԻ ՔՆՆՈՒՄԸ

- 15.1.** Սույն Պայմանների հիման վրա կնքված Պայմանագրերից բխող վեճերը լուծվում են բանակցությունների միջոցով: Բանակցությունների արդյունքում համաձայնության ձեռք չբերման դեպքում վեճերը քննվում են ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով:
- 15.2.** Վնասի չափի և դրա պատճառների վերաբերյալ վեճերի առաջացման դեպքում կողմերից յուրաքանչյուրն իրավունք ունի պահանջել լրացուցիչ փորձաքննության անցկացում: Լրացուցիչ փորձաքննությունն անց է կացվում այն պահանջած կողմի հաշվին: Եթե փորձաքննությունն անց է կացվել Ապահովադրի հաշվին, և փորձաքննության արդյունքները ճանաչվել են Ապահովագրողի կողմից, ապա վերջինս հատուցում է Ապահովադրին փորձաքննության եզրակացության մեջ նշված վնասի չափով: Ընդ որում՝ հատուցման ընդհանուր չափը չի կարող գերազանցել Ապահովագրական պատահարի պահին Ապահովագրողի պատասխանատվության ընդհանուր չափը:

